

Foto - S.Karavoičika

Puiši kā ozoli! Stefans (foto – no kreisās), Evans un Neitans jau iesaļojuši nākamajā dzīves gadiņā. Nākamgad maijā viņus gaida vēl viens zīmīgs notikums – bērnodārznieku gaitas.

Trīnišu pirmā jubileja sagaidīta

Sanita Karavoičika

Teju pirms gada – 30.oktobrī – ar trīs ļoti skaļiem kliegzieniem šajā pasaulē ienāca un sevi pieteica baltinaviešu Ilzes un Braena Bartulānu trīniši – dēliņi Evans (piedzima plkst. 8.48, svars – 2056g, augums – 46 cm), Stefans (plkst. 8.49, svars – 1772g, augums – 43 cm) un Neitans (plkst. 8.50, svars – 1934g, augums – 46 cm). Tagad, kad kopš šīs īpašās dienas pagājis gads, trīnišu vecāki atzīst, ka var tikai priecāties un lepoties par puišu panākumiem: “Šajā laikā mūsu abu nervu sistēma kļuvusi stiprāka un noturīgāka. Viegli nebija, bet nekas nav neiespējams, vienmēr ar visu esam tikuši galā. Protams, ne bez mūsu lielās ģimenes palīdzības, par ko tai milzīgs paldies.”

12 mēnešu laikā trīnišiem izveidojies katram savs raksturs un ieradumi, ar kuriem viņi atšķiras viens no otra. Vecāki stāsta, ka EVANS, kurš šo pasauli ieraudzīja visātrāk, joprojām apsteidz brālīšus svarā un augumā. Viņš ir ļoti mierīgs, māc uzgaidīt, bet, ja pūncītis dos signālu, ka vajag paēst, tad kliegs no visiem visskaļāk. Ļoti apdomīgs, visu dara lēnāk nekā brāļi, bet uzreiz izdara uz visiem 100%! Ļoti patīk runāties, un šķiet, ka par savu uzticības personu Evans izvēlējis babu Jūliju, kurai ļoti pieķēries un ar kuru ļoti patīk mīļoties. STEFANS kopš dzimšanas ir vismazākais no brāļiem, lai gan vairs nemaz tik daudz no pārējiem neatpaliek. Aktīvākais bērniņš, visu iemācās pirmais. Pirmais no brālīšiem, kurš pateica vārdu ‘mamma’! Viņš

no sākuma izdaris un tikai tad domās, vai vispār vajadzēja. Ļoti nepieciešama uzmanība no visiem, vienmēr gaidīs, kad pamodīsies brālīši – ja necelsies, tad pamodinās pats. Maziņš kauslis, patīk darīt pāri citiem. Savukārt NEITANS, pēc vecāku domām, ir viskaprīzākais. Uzmanība ir viņa atslēgais vārds. Ļoti emocionāls un jūt līdzī visiem. Atliek vien sadzirdēt, kad kāds raud, un viņš raudās līdzī. Balss ir skaļāka kā brālīšiem. Ļoti patīk mīļoties, taču cilvēkus izvērtē, visiem rociņās neies. Ja kāds viņam nepatīk, nekautrēsies kliegt, līdz tiks mammai vai tētim rokās.

Balvu novada vienīgo trīnišu vecāki savu mazuļu pirmo dzimšanas dienu 30.oktobrī gaidīja ar nepacietību, bet, ak vai! Diena izvērās pavisam ne tāda, par kādu jaunie vecāki sapņoja. “Ja jāsaka godīgi, tā bija līdz šim briesmīgākā diena, kādu mēs bijām piedzīvojuši. Puikām garastāvokļa nebija vispār, visu dienu viņi to vien darija, kā kliegā. Nobildēties arī lāgā nesanāca, kaut gan trīniši ikdienā pieraduši pie fotografēšanās un filmēšanas – viņiem tas pat patīk! Pusdienlaikā puikas aizgāja pagulēt diendusu, nogulēja līdz pusnaktij un pamodās jau pavisam citi bērni. Tā mēs pulksten 12 naktī gājām pie manas mammas ēst viņas cepto īpašo dzimšanas dienas kūku. Tā trīnišiem tik ļoti garšoja, ka gribēja ēst vēl un vēl. Taču neļāvām, jo tādu saldumu puikas baudīja pirmo reizi dzīvē. Šobrīd Baltinavā dzīvo tikai mana mamma un viens mans brālis, pārējie ģimenes locekļi ir ārzemēs, tādēļ vīrs *WhatsApp* grupā izveidoja kopīgu videozvanu, lai tie, kuri nevarēja būt klāt, varētu vērot, kā puikas bauda savu pirmo dzimšanas dienas kūku,” atklāj trīnišu mamma Ilze. Viņa ir pateicīga liktenim, ka ar vīru Braenu var būt vecāki savai lielajai meitiņai un trīs dēliņiem. Tāda Dieva dāvana dota ne katram!

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 5. marta ● Nr. 85 (9660)

9 771407 198402 6

ISSN 1407-9844

Vārds redaktoram

Edgars Gabranovs

Aizsardzības nozare, gaidot Lāčplēša dienu un atzīmējot 105. gadadienu kopš Latvijas armijas izšķirošās uzvaras Neatkarības karā, aicina apmeklēt tradicionālos patriotu mēneša svētku pasākumus, kā arī pie apģērba piespraust sarkanbaltsarkano lentīti ar stūriem uz augšu. Nereti valsts svētku laikā uzdodam jautājumu, – kas ir patriotisms? Atbilde uz šo jautājumu katram ir atšķirīga. Vienam patriotisms būs loģā iedegta svecīte domās par Brīvības cīņās kritušajiem karavīriem, citam tie būs svinīgie, pat pompozie pasākumi ar koncertiem, tostar ar dažādu Pateicības un Atzinības rakstu piešķiršanu. Nesen kāds priesteris neoficiālā sarunā izteica pārdomas, ka, piemēram, lāpu gājiena laikā kāds strādājis mazdārziņā. Tas nebija pārmetums, bet pārdomas, kas saistās ar katra pienesumu, atbildīgu rīcību, lai mūsu valsts kļūtu latviskāka, patriotiskāka un atbildīgāka. Jāpiekrīt, ka ticības, cieņas un vērtību apzināšana, kā arī spodrināšana sākas ģimenē. Manuprāt, taisnība ir franču rakstniekam Aleksandram Dimā (tēvam), kurš savulaik teicis: “Ja mūsu dvēsele ir dārzs, tad mūsu griba ir dārznieks mūsos: ko mēs gribam, to sevī stādām.” Atliek vien sevi un līdzilvēkus aicināt un mudināt: “Stādīsim labo!”

Latvijā

Amatu zaudēs vairāki darbinieki. Rēzeknē reorganizāciju piedzīvo vairākas grāmatvežu un līdzīgas pozīcijas dažādās pašvaldības pārvaldēs. Bet, lai nodrošinātu Rēzeknes pašvaldības struktūras optimizāciju un novērstu iestāžu funkciju dublēšanos, ar 31. decembri tiks likvidēta Sporta pārvalde, nododot tās uzdevumus Izglītības pārvaldei. Izmaiņas piedzīvos arī Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrs ar nosaukumu “Zeiņi”.

Uzsācis kampaņu. Bijušais bokseris Mairis Briedis uzsācis kampaņu, uzrunājot vecākus sociālajos medijos un piedāvājot bērniem izglītības iestādēs bezmaksas vitamīnus. Kā ziņo Latvijas Televīzijas raidījums “de facto”, šādu praksi kritizē Veselības ministrija un apšaubā izglītības eksperti.

Atbalstu, visticamāk, neturpinās. Atbalstu hipotekāro kredītu ņēmējiem, ko pirms gada ieviesa augošo procentlikmju dēļ, nākamgad, visticamāk, neturpinās. Par to diskusijas vēl sagaidāmas Saeimas Tautsaimniecības komisijā, kurā skatīs opozīcijas deputāta priekšlikumu šo atbalsta veidu turpināt vēl pusgadu. Pirms gada Saeimā tapa regulējums, lai no banku peļņas kompensētu procentu maksājumu kāpumu hipotekāro kredītu ņēmējiem. Šis atbalsta pasākums attiecas uz apmēram 100 tūkstošiem kredītņēmēju, kuri aizdevumu saņēmuši līdz 2023. gada oktobra beigām. Paredzams, ka šajā gadā šāda veida būs izmaksāti virs 70 miljoniem eiro.

Liepājā izspēlē spēles. Jēdziens klimatneitralitāte arvien biežāk ienāk ikdienā, jo līdz 2050. gadam jāpanāk gan siltumnīcas efekta, gan gāzu emisiju būtiska samazināšanās. Liepājā līdz 2030. gadam cer samazināt CO2 emisijas par 80%, salīdzinot ar 2006. gadu. Lai veicinātu arī iedzīvotāju aktīvāku iesaisti izpratnē par vides saglabāšanu, pilsētā tiek rīkotas īpašas darbnīcas.

Hokeja pasaule atvadījās no Haralda Vasiļjeva. Svētdien Rīgas Latviešu biedrības namā tuvinieki, līdzgaitnieki un citi cilvēki atvadījās no mūžībā aizgājušā bijušā Latvijas hokeja izlases galvenā trenera Haralda Vasiļjeva. 72 gadus vecais Haralds Vasiļjevs mūžībā devās pirms nedēļas, 23. oktobrī.

Laiks kļūs rāmāks. Visu nedēļu valdošie būs lēni līdz mēreni rietumu puses vēji. Turpmāk naktis kļūs siltākas, atlikušajā nedēļas daļā minimālā temperatūra 2...7 grādi, savukārt pēcpusdienās gaiss iesils lielākoties līdz 6...12 grādiem. Dienas būs pārsvarā apmākušas, saule parādīsies tikai brīžiem un dažviet. Nokrišņu būs pavisam maz, bet sīka smidzināšana dažās dienās iespējama. Ilgāka termiņa prognozes liecina, ka ievērojami aukstāks laiks un sniegs Latvijā nav gaidāms agrāk kā novembra otrajā pusē.

(Ziņas no portāliem www.lsm.lv, www.delfi.lv)

Svarcelšana

Mājup pārved visa kaluma medaļas

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Ar medaļām un diplomiem. Attēlā pa kreisi – Loreta Ciukore (1.vieta) un Sandija Keiša (2.vieta) starptautiskajās sacensībās Tartu. Attēlā pa labi – Daniels Būde uz goda pjedestāla augtākā pakāpiena Latvijas Republikas čempionātā Dobelē. Nākamie starti Balvu Sporta skolas svarcēlājiem, kā pastāstīja svarcēlšanas treneris Varis Sārtaputnis, būs jau 8. un 9. novembrī Ogrē, kur notiks Latvijas čempionāts “U-15” un “U-17” grupās.

Oktobrī Balvu Sporta skolas jaunie svarcēlāji ar augstiem panākumiem piedalījās sacensībās Latvijā un kaimiņvalstī Igaunijā, mājup pārvedot piecas zelta, desmit sudraba un piecas bronzas medaļas.

DOBELE

No 4. līdz 6. oktobrim Dobelē notika Latvijas Republikas čempionāts pieaugušajiem atsevišķos svarcēlšanas vingrinājumos. Sieviešu konkurencē Sandija Keiša svara kategorijā līdz 64 kg izcīnīja 3. vietu raušanā, bet Loreta Ciukore šajā pašā svara kategorijā grūšanā – arī 3. vietu. Savukārt Elizabete Žerdiņa svara kategorijā virs 64 kg ieguva divas sudraba medaļas – raušanā un grūšanā.

Ne mazāk labi panākumi arī puisiem. Daniels Būde svara kategorijā līdz 67 kg ieguva 1. vietu raušanā un 2. vietu grūšanā. Raivo Nāgels svara kategorijā līdz 96 kg savu līdz šim izcīnīto medaļu pūru papildināja ar vēl diviem panākumiem – sudraba gan raušanā, gan arī grūšanā. Tikmēr Jānis Markuss Elsts svara kategorijā līdz 96 kg raušanā un grūšanā ierindojās 4. vietā.

Svarbumbu celšana

Planētas līmeņa panākumi

No 11. līdz 14. oktobrim Korfu salā Grieķijā notika pasaules čempionāts svarbumbu celšanā. Tajā piedalījās arī Balvu novada sportists Sergejs Arbuzovs, kurš starp veterāniem izcīnīja vienu sudraba un trīs zelta medaļas, bet pieaugušo konkurencē – pa vienai sudraba un bronzas medaļai.

Slēpošanas kross

Jānis “Jankās” izcina zeltu

19. oktobrī slēpošanas un biatlona sporta bāzē “Jankas”, kas atrodas Aizkraukles novadā, notika “Slēpotāju kross 2024”. Sacensībās, pārstāvēt “Ziemeļlatgales Sporta centru”, piedalījās arī Jānis Dokāns. Pieredzējušais Balvu novada sportists grupā “V40” piecu kilometru distancē palika nepārspēts, nopietnā un sīvā konkurencē iegūstot 1. vietu.

Svaru stieņa spiešana guļus

Ar medaļām no vēju pilsētas

26. oktobrī Liepājā aizvadīts 2024. gada Liepājas čempionāts un 13. Latvijas kausa Kurzemes posms svaru stieņa spiešanā guļus. Grupā “Seniori 2” “Ziemeļlatgales Sporta centra” komandu pārstāvēja pieci dalībnieki. Svara kategorijā līdz 74 kg 1. vietu izcīnīja Igors Aleksejevs (rezultāts – 110 kg), bet Andris Aleksejevs ieguva 2. vietu (rezultāts – 82,5 kg). Svara kategorijā līdz 93 kg zelta medaļu un 1. vietu izcīnīja Sergejs Sņegovs (rezultāts – 150 kg). Šim sportistam arī 3. vieta absolūtajā vērtējumā. Tikmēr Ilmārs Buliņš šajā pašā svara kategorijā kāpa uz goda pjedestāla otrā augstākā pakāpiena, iegūstot 2. vietu (rezultāts – 112,5 kg). Savukārt svara kategorijā “120+ kg” nepārspēts palika Raimonds Celmiņš, kurš ar rezultātu 160 kg ieguva 1. vietu.

LUDZA

12. oktobrī Ludzā notika Borisa Meļņikova piemiņas kausa izcīņa. Loreta Ciukore ieguva 1. vietu starp meitenēm pēc Sinklera punktu tabulas. Antons Bušs svara kategorijā līdz 35 kg izcīnīja 2. vietu, Jānis Keišs svara kategorijā līdz 40 kg – 2. vietu, Raivo Keišs svara kategorijā līdz 55 kg – 2. vietu, Renats Bistrovs svara kategorijā līdz 67 kg – 2. vietu, Raivo Nāgels svara kategorijā līdz 96 kg – 1. vietu, bet Maksims Bistrovs svara kategorijā virs 96 kg – arī zelta medaļas vērtu 1. vietu.

TARTU

25. un 26. oktobrī Igaunijā notika 37. Tartu čempionu kausa izcīņas starptautiskās sacensības, kurās startēja sportisti no piecām valstīm – Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Vācijas. Loreta Ciukore svara kategorijā līdz 55 kg dāmu konkurencē palika nepārspēta un izcīnīja 1. vietu. Sandija Keiša šajā pašā svara kategorijā ieguva 2. vietu, bet Elizabete Žerdiņa svara kategorijā līdz 71 kg ierindojās 4. vietā.

Savukārt puisi no Tartu mājup pārveda trīs bronzas medaļas. Raivo Keišs izcīnīja 3. vietu svara kategorijā līdz 55 kg, Renats Bistrovs to pašu iespēja svara kategorijā līdz 67 kg, bet Raivo Nāgels 3. vietu ieguva svara kategorijā līdz 96 kg.

Nepalaid garām!

Cīnīsies par Lāčplēša kausu

9. novembrī pulksten 10 Balvu sākumskolas sporta zālē notiks “Balvu Sporta skolas” organizētā “Lāčplēša kausa izcīņa basketbolā”. Sacensībās startēs 2014. gadā dzimušie un jaunāki basketbolisti no divām Balvu komandām, kā arī Alūksnes un Smiltenes.

Sportojam preti valsts svētkiem!

Klāt Latvijas valsts svētku mēnesis – novembris. Un šis ir vispiemērotākais brīdis, lai ļautos sportiskām aktivitātēm un piedalītos “Ziemeļlatgales Sporta centra” organizētajā pasākumā “Sporto preti valsts svētkiem!”. Bet kas tad jādara? Sacensības, kurās būs dalījums sieviešu un vīriešu grupās, notiks no 7. līdz 16. novembrim jebkurā Latvijas vietā āra apstākļos. Proti, ikvienam ir iespēja patstāvīgi startēt trīs sporta disciplinās – soļošanā un nūjošanā, skriešanā, velobraukšanā, savu āra aktivitāšu veikto kilometražas apjomu iesūtot ar mobilajā telefonā esošās attiecīgās aplikācijas ekrānšāviņu uz “WhatsApp” (tel.nr.: +37128934650). Dalībnieki var piedalīties vairākās disciplinās, un tiks vērtēti visās disciplinās paveiktais kopumā. Pirmo reizi iesūtot rezultātu, jānorāda savs vārds, uzvārds un disciplīna, kurā ir vēlme piedalīties. Lai rezultāts tiktu fiksēts, ekrānšāviņā jābūt redzamam datumam, paveiktās distances garumam un laikam. Katras dienas rezultāti jānosūta līdz konkrētas dienas beigām (līdz pulksten 23.59). Ikdienā veikto pārējo soļu skaits, kas nav saistīts ar konkrēto sacensību fizisko aktivitāti, netiks pieņemts kā rezultāts! Āra aktivitāšu katrā grupā un sporta disciplinā rezultāti tiks vērtēti atsevišķi (sieviešu un vīriešu konkurencē). Uzvarēs dalībnieki ar lielāko kilometražas summu. Vienāda rezultāta gadījumā augstāku vietu ieņems sacensību dalībnieks, kurš vienā dienā būs pieveicis garāku distanci. Apbalvošanas ceremonijas laiks un vieta tika paziņota “Ziemeļlatgales Sporta centra” lapā – sociālajā tīklā “Facebook”.

Sagatavoja A.Ločmelis

Saruna ar bibliotēkas vadītāju

Mācās dzejoļus un spēlēt paslēpes

Aija Socka

“Literārā valoda ir skaista un skanīga, bet latgaliešu valoda skan ar lielāku sirsniņu. Priecājos, ka ģimenē esam saglabājuši dzimto valodu, ka arī mani mazdēli runā latgaliski,” teic Baltinavas bibliotēkas vadītāja SARMĪTE BUKŠA. Šonedēļ aprit divi mēneši, kopš viņa ir jaunajā amatā.

Kāda ir iepriekšējā darba pieredze un kādas bija pirmās darba dienas jaunajā amatā?

– Skolu bibliotēkās amatā esmu nostrādājusi 17 gadus. Kā bibliotekāre iesāku strādāt pirms divdesmit gadiem Baltinavas Kristīgajā internātpamatskolā. Nostrādāju tur četrpadsmit gadus – līdz brīdim, kad slēdza skolu. Pavisam ātri, pēc nepilna pusgada, saņēmu piedāvājumu un piekritu strādāt par bibliotekāri Balvu sākumskolā. Tas bija spraiga darba un dažādu izaicinājumu laiks – kovids, darbs attālināti, lielais attālums līdz darbavietai, laika un darba saplānošana piemājas saimniecībā, kas tobrīd bija svarīgākais arguments izvēlēties citu profesiju un darbavietu tuvāk mājām. Tā gandrīz uz trim gadiem kļuva par pārdevēju Baltinavas veikalā. Pašlaik atkal esmu atgriezies pie grāmatām, atkal esmu bibliotekāre, tikai ne skolas, bet pagasta bibliotēkā. Augustā bija izsludināta vakance Baltinavas bibliotēkas vadītājas amatam, ar informāciju par darba piedāvājumu *WhatsApp* padalījās arī vairākas bijušajās kolēģes. No veikala aiziet nevēlējos, jo bija jauks kolektīvs, bet sapratu, ka sev nepiedošu, ja nepiešķīnos izsludinātajam bibliotekāra vakances konkursam. Jaunajā darbā apmēram pusmēnesi biju pilnīgā izmisumā no klusuma un vientulības, atšķirībā no ikdienas darba veikalā vai skolas bibliotēkā. Skolas bibliotēka piepildās ar apmeklētājiem, līdzko ir atslēgtas durvis, savukārt publiskajā bibliotēkā apmeklētāji, lasītāji jāpiesaista, jāmeklē un jāuzrunā pašai.

Kas bija vispirms – darbs kristīgajā skolā vai ticība Dievam?

– Vispirms bija iekšējā ticība Dievam, to kopš mazotnes bija mani ielikusi māmiņa. No “Liepusalas” līdz tuvākajai baznīcai bija aptuveni 6 km. Mēs ģimenē esam dvīnītes, un mamma mūs katru pēc kārtas veda ar velosipēdu uz svēto Misi Kūkovas baznīcā. Cik emocionāli bija tie mirkli, kad devāmies uz baznīcu kājām tumšā, sniegotā un aukstā ziemas vakarā, lai svinētu Ziemassvētku jeb Jēzus Kristus bērniņa piedzimšanas Misi! Ceļā no apkaimes mājām pievienojās arī citi gājēji. Kabatas lukturišu gaismas mirdzēja visa ceļa garumā kā jāņtārpiņi. Mums, bērniem, tas bija prieka pilns gājiens, pat nejutām salu kniebjam degunā. Tās ir neaizmirstamas atmiņas. Kristīgajā skolā centāmies iedzīvināt šīs kristīgās vērtības – organizējām pasākumus un ikmēneša svētās Mises, skolotāji apmeklēja kristīgās konferences Rīgā.

Vai ļoti atšķiras domas par darbu, kad raudzījaties uz to no malas, un tagad, kad strādājat?

– Jā, būdama skolas bibliotekāre, es bieži domāju, ka pagastu bibliotekāriem droši vien pietiek laika iepazīt jaunāko daiļliteratūru, periodiku, inovācijas, jo šķita, ka nav tik noslogots laiks darbam ar apmeklētājiem un lasītājiem. Arī darbu bibliotēku sistēmā “Alise” daudzi skolu bibliotekāri nevar uzsākt, jo neatliek laika krājuma sakārtošanai un ievadei sistēmā. Tagad domas ir mainījušās, darba dienas paiet nemanot.

Ar kādiem paveiktajiem darbiem pašreizējā darbavietā jau varat lepoties?

– Esmu nostrādājusi nepilnus divus mēnešus. Pašai šķiet, ka paveikts ir daudz. Šajā laika posmā apmeklētājiem ir bijusi iespēja iepazīt un gūt informāciju par 10 dažādām izstādēm, piemēram, bija rakstnieku, dzejnieku jubileju literārās izstādes, Valsts valodas dienai veltītā izstāde. Septembrī noorganizēta radošā izstāde “Par, ap un ar ķirbjiem”, kur varēja aplūkot interesantus ķirbjus vai kompozīcijas, pārtapt par dzejnieku un uzrakstīt dzejoļi par ķirbjem. Atsaucība no apmeklētājiem bija pietiekami liela, piemēram, uzrakstīti trīs dzejoļi, smagākais ķirbis svēra aptuveni 60 kg, to aizveda *tautiņās* uz Balvu muižu, lai priecētu acis Grāmatu svētku dalībniekiem. Izstādes noslēguma pasākumā klātesošie varēja dzirdēt dzejoļus, aplūkot ķirbju dažādību, ieklausīties prasmīgās ķirbju audzētājas Ilzes Supes stāstījumā. Pasākuma izskaņā bija

degustācija, kur varēja baudīt Ilzes svaigi spiesto ķirbju sulu, banānu ķirbjus, ķirbju pankūkas un pašceptu maizi ar ķirbju sēklām. Tas bija mans debijas pasākums pēc pārtraukuma bibliotekāres amatā. Runājot par citiem darbiem, ir abonēta periodika nākamajam gadam, pabeigta krājumā nolietoto grāmatu un periodikas norakstīšana, iegādātas aptuveni 25 jaunas grāmatas no “Zvaigznes ABC”, ar ko iepriecināt lasītājus. Laba sadarbība izveidojusies ar Baltinavas vidusskolu, kopā ar dažādu klašu skolēniem piedalāmies un īstenojam Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) lasītveicināšanas programmu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Agrāk, šķiet, bibliotēka lielākoties pildīja grāmatu apmaiņas funkciju. Kā ir tagad – kādi vārdi raksturo darbošanos šajā iestādē?

– Jau sen ir pagājuši tie laiki, kad, lai kaut ko specifisku uzzinātu, stundām bija jārokas pa noputējušu grāmatu kaudzi un, ja paveicās, nepieciešamo informāciju veiksmīgi varēja iegūt. Mūsdienās cilvēkiem pietiek ar pāris datorpeles klikšķiem vai pieskārieniem viedtālruna ekrānam, lai atrastu plašu informācijas apjomu saistībā ar interesējošo jautājumu, un tas viss notiek tikai nieka pāris sekunžu laikā – šo situāciju pat nevar salīdzināt ar pagātni un to pieredzi, ko guva cilvēki, kuri stundām tupēja pie grāmatu kalniem, lai atrastu kaut vai vienu teikumu, kas saturēja viņiem vajadzīgo informācijas kopumu. Daudzi no mums mūsdienās šādu situāciju pat nevar iedomāties, tādēļ vajadzība pēc publiski pieejamām grāmatu krātuvēm drastiski samazinās, kā arī cilvēku vēlme tajās iegriezties noplok. Laiki mainās. Mūsdienās bibliotēkas vairs nav tikai grāmatu krātuves, tās ir kļuvas par informācijas saņemšanas un uzkrāšanas centriem, jo tur var ne tikai atrast sev interesantu lasāmvielu, bet arī izmantot piekļuvi datoriem un internetam, izmantot skenēšanas un printēšanas pakalpojumus, lasīt jaunākos žurnālu un avīžu izdevumus, kā arī piekļūt dažāda veida interneta datu bāzēm pilnīgi bez maksas. Vēl kāda interesanta funkcija, ko pilda daudzas bibliotēkas, ir kultūras glabāšana. Bibliotēku telpās riko dažādus kultūras pasākumus, piemēram, radošās darbnīcas jeb meistarklases vai tikšanās ar dažādu grāmatu autoriem.

Baltinavā ir daudz grāmatu lasītāju, kuri regulāri nāk pie Jums? Labāk patīk strādāt ar pieaugušajiem bibliotēkas apmeklētājiem vai bērniem?

– Jā, daļa baltinaviešu ir aktīvi iestādes apmeklētāji un čakli lasītāji. Mani no bibliotēkas apmeklētājiem vairāk piesaista bērni, viņu zinātkāre, satikšanās prieks, ko var nolasīt acīs un skatienos, neskaitāmie jautājumi, ko bieži vien uzdod visi reizē, sasilda sirdi un ir kā motivācija tālākajam darbam, ka grāmatai kā tādai ir nākotne.

Kādus pasākumus plānojat regulāri organizēt? Varbūt pulcēsiet ļaudis uz psalmu dziedāšanu vai, piemēram, grāmatu klubiņa nodarbībām?

– Plānoju organizēt informatīvās un radošās izstādes, tikšanās ar grāmatu autoriem, radošās meistarklases. Baltinavas Kultūras namā 6.novembrī pulksten 9.30 Baltinavas etnogrāfiskais ansamblis aicina iedzīvotājus piedalīties psalmu dziedāšanā par aizsaulē aizgājušajiem tuviniekiem.

Kā vērtējat ierosinājumu nojaukt vai griezt uz pusēm dažu rakstnieku pieminējumus? Kuru autoru darbus labprāt lasāt?

– Ideju par pieminētiem neatbalstu, jo vēsture nebūtu jāiznīcina. Pašai interesē psiholoģija, tuvi ir amerikāņu rakstnieka Džeka Kenfilda darbi, kā rokasgrāmata man ir viens no viņa darbiem – “Cāļa zupa dvēselei”. Uzrunā autora stāsti par cerībām, brīnumiem, ticību, Dieva palīdzību un lūgšanu spēku, kas iedvesmo, iedrošina un sniedz cerību. To, ka brīnumi notiek, apliecina šie pārsteidzošie, patiesie stāsti, kas stiprina ticību ikviena cilvēka dzīvē. Kad esam apmaldījušies, Dievs zina mūsu ceļu. Kad neko neredzam, Viņš atver mūsu acis. Dievs vienmēr piepilda mūsu lūgšanas, kaut arī reizēm ne tā, kā mēs gribētu.

Minējāt, ka laiku prasa piemājas saimniecība. Cik liela tā ir?

– Ārpus darba laika strādājam savā piemājas saimniecībā, darba pietiek visiem. Ilgu laiku noņēmāmies ar piena lopkopību, brīžiem bija vairāk nekā 10 slaucamās govīs. Kamēr

Foto - no personīgā arhīva

Bibliotēkas vadītāja. Sarmītes dzimtā puse ir Ludzas novada Salnava.

meitas dzīvoja kopā ar mums, bija vieglāk padarīt darbus, lai arī rīti sākas ļoti agri un vakari beidzās vēl naktī. Šobrīd mums ganāmpulks sastāv no Šarolē šķirnes liellopiem.

Kādas profesijas ir izvēlējušās meitas? Vai bieži sanāk palasīt kādu grāmatu mazbērniem?

– Vecākā meita Sintija ir sporta pasākumu organizatore un jauniešu lietu speciāliste Ilzeskalnā, savukārt Megija ir policiste Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirknī. Ar mazdēliņiem ceņšamies satikties katru nedēļas nogali. Brīvajos brīžos kopā lasām grāmatas, mācāmies no galvas dzejoliņus un spēlēt paslēpes.

Ar Sintijas ģimenes veidošanos manas dzīves emocionāli smagos brīžos Dievs pārvērtā par neaizmirstamiem notikumiem. Kad slēdza Baltinavas Kristīgo skolu, mēs jutāmies emocionāli sagrauti un neziņas pilni. Tieši tajā mirklī Sintija mani iepriecināja ar ziņu, ka kļušu vecmāmiņa pirmajam mazdēliņam Emilam. Grūti bija izšķirties un aiziet no darba Balvu sākumskolā, jo katrā darbavietā ir kolēģi, ar kuriem izveidojas īpašs kontakts, viņiem ir īpaša vieta sirdī. Tieši tajā laikā Baltinavas veikalā meklēja pārdevēju. Emocionāli grūti bija pieņemt lēmumu uzsākt strādāt sev pilnīgi svešā profesijā, un tieši tajā mirklī saņēmām no Sintijas prieku ziņu, ka man būs otrs mazdēliņš Edvards. Nemanot aug mani mazdēliņi, un tikpat neticami ātri paskrēja laiks, strādājot par pārdevēju. Ar smeldzīgu sajūtu krūtīs, jo arī veikalā biju sastrādājusies ar kolēģiem un iepazīsusi viņus kā ļoti jaukus un sirsniņus cilvēkus, uzsāku darbu Baltinavas bibliotēkā. Neticami, gluži kā pasakā ar laimīgām beigām – pirms dažām dienām man Sintija ar Edgaru uzdāvināja mazmeitiņu Sofiju.

Saruna ar novada domes deputāti

Savu vietu atdot negribu. Būs jāpacinās

Sanita Karavoičika

“Būt novada domes deputātei man noteikti nav jauns izaicinājums. Tā ir laba pieredze un sava veida dinamika, kad esi klātesoša sabiedriskajā dzīvē, zini daudzas lietas pašvaldībā un saproti, ka daudz ko arī vari ietekmēt. Tā nav varas sajūta, bet apziņa, ka vari būt noderīgs vietējai kopienai un darīt kaut ko tādu, kas padara arī viņu dzīvi labāku. Kā tas izdodas, jāvērtē iedzīvotājiem. Bet es domāju, ka daudzas lietas esmu spējusi panākt un arī pagriezt pareizajā virzienā,” teic Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles vadītāja, Balvu novada domes deputāte no Latvijas Zaļās partijas SANDRA KINDZULE.

Par jaunienācēju politikā Jūs grūti nosaukt. Kas pamudināja iesaistīties sava novada dzīves veidošanā?

– Vienmēr esmu bijusi sabiedriski aktīva, līdz ar to pamanījusi, ka ir lietas, kas nenotiek tā, kā vajadzētu. Radās sajūta, ka es varētu kaut ko ieteikt vai izdarīt labāk un gudrāk. Arī strādājot valsts iestādē, neviļus nācās salīdzināt, cik daudzas lietas valsts pārvaldē sakārtotas un cik daudz kur pašvaldība atpaliek. Vēl viens svarīgs faktors, kādēļ iesaistījos politikā, bija tas, ka kļuva par sievu politiķim Jānim Trupovniekam. Un tad jau, gribi vai nē, bet tajā visā tiku ierauta – parādījās jauns draugu un domubiedru loks, kas ir kā sava veida kopiena cilvēkiem ar vienādiem uzskatiem un mērķiem. Pirmajā reizē, kad nolēmu kandidēt pašvaldību vēlēšanās, mani neievēlēja, un tā bija zināma vilšanās. Šķita, visi taču mani zina, gan jau ievēlēs, bet tā šī sistēma nedarbojas, pie visa ir rūpīgi jāpiestrādā un vēlētāji ar savu redzējumu jāpārlicina. Otrreiz jau uz to gāju mērķtiecīgi, analizēju dažādas lietas, izteicu savas pārdomas, un tas rezultējās ar panākumiem.

Tie, kas seko līdzī novada domes sēdēm, noteikti pamanījuši, ka esat viena no aktīvākajām deputātēm, kura ceļ trauksmi un vērš uzmanību uz dažādiem jautājumiem, tostarp tādiem, kas skar finanses un nelietderīgu līdzekļu tērēšanu.

– Tā ir. Runājot par finansēm, savulaik, kad strādāju Balvu pilsētas domē, bija trīs grāmatveži un es – finansiste un ekonomiste vienā personā. Tā bija ļoti laba mācība par finanšu lietām un to, kā vispār veidojas budžets. Šobrīd man ir sajūta, ka vairāki kolēģi redz ciparus un saprot, kur kaut kā pietrūkst, kur pāri paliek, bet isti neizprot sistēmu un to, kā tas viss veidojas. Šini ziņā varu justies pārāka par citiem, jo esmu to darījusi un zinu *drēbi* no iekšpuses.

Tad jājautā, kā Balvu novada pašvaldība nonāca tik lielā finanšu krīzē ar - 4,8 miljoniem eiro?

– Deputāta tiešais pienākums nav kontrolēt rēķinu apmaksu un līgumu apriti. Budžetu un finanšu stāvokli pašvaldībā veido noteikta sistēma, un, ja tu ikdienā neesi klāt šajos procesos, bez informācijas grūti kaut ko prognozēt. Nesaprotu, kā līdz tam varēja nonākt, ka vienā gadā pēkšņi trūka tik lielas naudas summas, bet zināmas priekšnojautas man ir. Pēc novadu reformas pārāk optimistiski tika veidotas jaunas iestādes. Noteikti visiem tika solīts, ka saglabāsies esošās darbvietas, turklāt vēl tika radītas jaunas. Trīs gadu laikā tas viss krājās un krājās, neviens nedzīvoja ar skatu nākotnē, un vadzīs lūza. Brīdī, kad uzzinājām šokējošo vēsti par tik lielu finanšu krīzi, sajutos nelāgi, ka to neparedzējām vai nenokontrolējām. Bet vēlreiz atkārtosos, tas grūti izdarāms, ja neesi klātesošs visos procesos. Man kādreiz cilvēki teikuši, – jūs, būdami deputāti, taču varat prasīt informāciju. Tad man tas jādara katru dienu un jāstrādā pašvaldībā kā štata darbiniekam. Bet tas ir izpildvaras un vadības darbs. Deputātiem ir citas pilnvaras un pienākumi.

Kas pie izveidojušās situācijas vainīgs – valsts, pašvaldība vai varbūt apstākļu kopums?

– Daļēji apstākļu kopums, bet lielākoties izpildvaras nekompetence, nepareiza darba organizēšana, plānošana un dzīvošana ar sajūtu, ka gan jau viss atrisināsies. Ir vēl viena lieta, kas *iegriezusi* – mums ir maz projektu, kas finansēti no Eiropas fondiem un valsts budžeta līdzekļiem. Daudz esam ņēmuši kredītus un realizējuši jau iesāktos. Rugājos un Baltinavā īstenoti mega projekti. Sākumā visi piekrita, – kas uzsākts, jāpabeidz, bet, kad gala summa sakāpa nenormālos apjomos, kaut ko pārtraukt jau bija par vēlu. Rugājos par 800 tūkstošiem eiro renovējām pagastmāju, Baltinavā

Foto - no personīgā arhīva

atklājām muzeju. Bet jautājums – kam? Ir skaisti uz šīm ēkām paskatīties, bet tas *sit pa maku* visam novadam, ikvienam iedzīvotājam, ikvienam darbiniekam, kurš šobrīd strādā četras dienas nedēļā. Vēl šodien atceros, kā priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs pirms budžeta pieņemšanas teica, – problēmu nav, tikai jāsakārto naudas plūsma. Bet problēma bija, un par to bija jārunā godīgi un atklāti. Pagājušā gada otrajā pusē *cēlām trauksmi* un rakstījām pieprasījumus vadībai un jautājām, cik lielas summas ir neapmaksātajos rēķinos. Atbilde bija – 500 tūkstoši eiro. Šogad vienā no komitejas sēdēm izpilddirektorei paspruka, ka tagad situācija uzlabojusies, vairs nav kā pagājušajā gadā, kad neapmaksāti rēķini bija 800 tūkstošu eiro apmērā. Tātad arī tajā brīdī, kad *mutē smēlās ūdens*, neviens neizstāstīja patieso situāciju. Nesen kādā no komiteju sēdēm viens no deputātiem pieminēja, ka nevajag izskaistināt lietas, jo tas problēmas neatrisinās. Tāpat kaut kad nonāksim pie tā, ka viss *nāks gaismā*. Tāpat ar budžetu – tas bija šoks ļoti daudziem.

Vai Jūsu viedoklis, apspriežot jautājumus komisijās un komitejās, atspoguļojas domes gala lēmumos?

– Par to daudz esmu domājusi un runājusi gan partijas iekšienē, gan ar cilvēkiem, kuri atbalsta. Gribu pateikt, – tā īsti nav, ka mans viedoklis nekur neatbalsojas. Tajā ieklausās, varbūt uzreiz nepieņem un noraida, bet pēc tam jau redzu, ka kaut kas ņemts vērā. Man nereti saka, – ko tad jūs, jūs visu laiku nosacītā opozīcijā. Šini sasaukumā mazāk esam bijuši opozīcijā, pagājušajā kritizējām, izteicām priekšlikumus, kurus noraidīja, bet beigās, pateicoties man vai kādam citam, tāpat daudzas lietas sakārtojām un ieviesām dzīvē.

Tad jau nav pareizs apgalvojums, ka viens nav karotājs?

– Pašvaldībā lielas politikas nav, te vairāk tiek risinātas saimnieciskas lietas, un no saprātīgiem cilvēkiem labus priekšlikumus saprātīgi vadītāji tomēr pieņem. Tas nekas, ka beigās neviens neatceras, kurš to ierosināja. Savā laikā, kad izteicām priekšlikumu par līdzfinansējumu ūdensvada un kanalizācijas pievienošanai privātmājām, kāda bija pretreakcija! Piesaucām piemērus, kā tas notiek citās pašvaldībās, un viens no deputātiem teica, – ja tas arī ir citur, kādēļ mums uzreiz to vajag, nav obligāti. Tagad šī programma tik labi iedzīvināta un darbojas, bet neviens vairs neatceras, kurš to ierosināja. Tagad tas šķiet pašsaprotami.

Šis deputātu sasaukums noteikti paliks atmiņā ar daudziem nepopulāriem un sāpīgiem lēmumiem – skolu slēgšana, 4 dienu darba nedēļa? Kā ir balsot par jautājumiem, zinot, ka tas skars daudzu novada iedzīvotāju likteņus?

– Runājot par nepopulāriem lēmumiem, biju tādā nosacīti labā situācijā, jo ilgstošas slimības dēļ oficiāli nepiedalījos domes darbā. Toties sekoju līdzī notiekošajam,

izstudēju jautājumus, rēķināju, varēju izteikt viedokļus, un, paldies Dievam, man atļāva runāt. Domes sēdēm pieslēdzos attālināti, bez balss tiesībām, un man nesanāca balsot ne par vienu no šiem nepopulāriem lēmumiem, kas ieies Latvijas vēsturē kā tiešām rets gadījums. Ja runājam par skolu slēgšanu, žēl, ka novadā nav izveidots normāls skolu tīkla ekosistēmas redzējums. Mani tracina, ka nonākam pie bērnu darzu vai skolu slēgšanas brīdī, kad pēkšņi konstatējam, ka nav bērnu vai vajadzēs mainīt apkures katlu, labot jumtu, bet nav vērts ieguldīties. Tādā veidā nevar plānot skolu vai izglītības sistēmas tīklu novadā. Manuprāt, lielākā daļa lēmumu ir nepārdomāti. Jā, bērnu nav, bet redzējumam jābūt mazliet tālākam par pusgadu vai gadu.

Bet par skolu slēgšanu taču balsojāt ‘par’?

– Atbalstīju, piemēram, Viduču skolas slēgšanu, jo šajā gadījumā skolēniem ir diezgan izdevīgas pozīcijas: uz vienu pusi tuvu – Viļaka, uz otru – Rekasas skola. Bet par bērnu darzēm nevienā gadījumā nepiekritu. Man šķiet, ka tie, tāpat kā pamatskolas, jātur līdz pēdējam, lai bērns uz izglītības iestādi varētu iet pēc iespējas tuvāk savai dzīvesvietai. Ļoti cīnījāmies par Krišjāņu bērnu darzu. Rosinājām, ka uz bijušo skolas ēku, kas ir teju vienīgā sabiedriskā iestāde daudz maz pieņemamā izskatā telpu ziņā, varbūt pārcelt visas iestādes, tādējādi samazinot izmaksas uz vienu bērnu. Šo priekšlikumu nesadzirdēja un negribēja dzirdēt. Protams, vieglāk ir aizslēgt un tad domāt, ko darīt. Runāju ar vienu no mammām, kura savu meitiņu sākotnēji vadāja uz Bērzpili. Tas izrādījās diezgan sarežģīti, un tagad viņi pārcēlušies uz dzīvi Rēzeknē. Ar katru šādu lēmumu mēs zaudējam kādu cilvēku. Ja zinātu trīs gadus uz priekšu, ka gaidāma kāda reforma, daudzas lietas tam atbilstoši būtu pakārtotas. Manuprāt, šobrīd uzmanība jāpievērš vidusskolas posmiem. Kolēģis Imants Slišāns cīnās par savu Baltinavas vidusskolu – visu cieņu par to! Bet, šķiet, mēs ļoti daudz gaidām, vai tiks pieņemti MK noteikumi par obligāto bērnu skaitu un finansēšanas modeļa maiņu. Mums jāsaprot, ka situācija novadā nemainīsies, pat ja valsts maksātu par katru skolēnu vidusskolas klasē. Jādomā par bērnu, kā viņš jūtas savā skolā, cik viņam būtu labāk lielākā klasē. Runājot par skolu, ir vēl cits bēdīgs stāsts.

Kāds?

– Mēs neieguldām naudu tur, kur vajadzētu. Pieņemot pagājušā gada budžetu, kā prioritāte tika minēta izglītība, bet tajā pašā laikā šai jomai neesam iedevuši pilnīgi neko ārpus obligāti noteiktā. No izglītības pārvaldes dzirdam, ka bērnu darzos strādā ar aizvēsturiskiem datoriem, skolās nav interaktīvo lietu un mūsdienīgo tehnoloģiju. Nesen izlasīju ziņu, ka Viļakas vidusskola saņems 12 tūkstošus eiro fizikas kabineta aprīkojumam. Super! Ja pašvaldība spētu katru gadu ikvienai mācību iestādei iedot 10–20 tūkstošus eiro, bērni to novērtētu. Taču mēs gadiem neko tādu neesam darījuši.

* Turpinājums 5.lpp.

* Sākums 4.lpp.

Daudz runājam par to, ka viss ir slikti, bet noteikti ir arī kaut kas labs. Vai trīs gadu laikā novadā vērojama attīstība un virzība?

– Šī sasaukuma sākumā ļoti lielas cerības likām uz priekšsēdētāju, kuru ievēlējām ar 15 balsīm. Mums bija labas gaidas un cerības par to, kā blakus novads (toreiz Viļakas) dzīvojis un attīstījies. Bet, jāsaka godīgi, šīs gaidas un cerības priekšsēdētājs pievilis. Pievilis ar to, ka daudzos gadījumos nav bijis atklāts, izmantojis mūsu uzticību, līdz ar to sadarbība nav izveidojusies. Lai cik cilvēks būtu labs un universāls, viņš nevar ieņemt tik daudzus amatus un labi strādāt savā pašvaldībā. Jā, pie mums brauc ministri un delegācijas, bet vai to vajag? Tikko Balvu novadā viesojās satiksmes ministrs, kurš uzreiz paziņoja, ka par ceļiem neko jaunu apsolīt nevarēs, jo viņš ieradīs ar tādu ziņu, kāda sagatavota Rīgā. Tad kāda vajadzība, ka ministrs te atbrauc? Līdzīgi ir ar priekšsēdētāja darbu Latgales plānošanas reģionā. Kāds labums man kā iedzīvotājam? Ar ko esam vairāk ieguvuši nekā cita pašvaldība? Esam tikai zaudējuši, jo šķiet, ka mūsu pašvaldības vadītājam nav bijis pietiekami laika, lai ar pilnu atdevi strādātu savas pašvaldības labā. Šī sasaukuma sākumā teicu, – viss, negribu kritizēt, gribu domāt labas domas, jo nav jau tā, ka mums viss ir slikti. Bet, skatoties, kas un kā notiek, gribot negribot sanāk kritizēt. Melot, cik viss ir labi, redzot, ka tā nav, noteikti nav manā dabā. Bet jautājums bija par labajām lietām. Noteikti tādas ir, bet, ja jānosauc uzreiz..., tiešām grūti. Vairāk Upītes tautas nama pārbūves īstenošana. Salīdzinoši mazs pašvaldības līdzfinansējums, pietiekami veiksmīga un ātra projekta realizācija, liela pievienotā vērtība Latgales kultūrtelpai.

Deputātu sarunās, skatot jautājumus, nereti izskan jēdziens 'kompetence'. Ezermalas apbūves projekta noraidīšana, nebūšanas ap Balvu stadionu un pilsētas rotaļu laukumu... Te arī jārūnā par kompetencēm jeb tas ir kas cits?

– Tā ir gan kompetence, gan vienaldzība. Pašvaldību vadītājiem vai cilvēkiem, kuri ilgstoši strādājuši vadošos amatos, būtu jābūt limitam, cik reizes viņi to var ieņemt. Savādāk šķiet, ka iestājusies liela rutīna un tādēļ daudz kas paliek nepamanīts. Pirms vēlēšanām braucām apsekot pagalmus Steķintavā – kā tur bija lielā bedre ar ūdeni, tā joprojām tur tagad ir. Bet šī sakārtošana nemaksā tik daudz! Tā ir nevēlēšanās vai nespēja ieraudzīt ikdienišķas problēmas. Daudzdzīvokļu māju pagalmi un fasādes jaunu izskatu arī nav ieguvušas. Cita lieta ir Balvu pilsētas ezermalas projekts. Ja runājam par to vai budžeta jautājumiem, nav pašmērķis kādu cilvēku nomelnot vai sodīt, atbrīvojot no darba vai kā citādi, bet prasīt atbildību. Kāds ir par to atbildīgs! Ja es savā darbā pieļāvu kļūdu, kuras rezultātā zaudētu miljonu eiro, pieļāvu, ka vairs te nestrādā. Tāpat arī šinī gadījumā, – kādam bija jāatbild par to, ka projektu iesniedza brīdī, kad pašvaldībai bija nodokļu parāds. Tagad Alūksne realizē projektu ap ģimnāziju, viss notiek arī Ludzā, Livānos. Diemžēl mēs savu iespēju palaidām garām, un šis jautājums tomēr ir par atbildību. Mums kā deputātiem tā jāprasa no izpildītājiem, savukārt viņai attiecīgi – arī no saviem darbiniekiem. Tas, ka izpildvarā daudz kas *klibo*, mums vairākkārt tapis skaidrs. Priekšsēdētājam personīgi varbūt arī nebija par to jātur roka uz pulsa, bet jau sākotnēji bija jāizveido tāda

komanda un jārada tāda sistēma, lai būtu skaidrs, kurš par ko atbild un cik stiprs ir katrs ķēdītes posms. Mēs nedrīkstam tā kļūdīties! Ja runājam par atbildību un budžetu, vienīgais, kas nesa atbildību un samaksāja ar savu amatu, ir mans vīrs Jānis. Viņu atstādināja no tautsaimniecības komitejas vadītāja amata, jo Jānis nenobalsoja par šo budžetu, neatbalstīja pagastu reformu šādā izpildījumā un pārāk daudz izrunājās. Pieņemsim, ka viņš, kā viens no komiteju vadītājiem, bija līdzvainīgāks kā jebkurš cits deputāts, taču vairāk neviens cits mūsu pašvaldībā tā arī nav uzņēmies atbildību par milzīgo finanšu krīzi, ko šobrīd pārdzīvojam.

Uzņēmēji apgalvo, ka uzņēmums nevar attīstīties, ja tam nav vīzijas. Balvu novadam tāda ir?

– Nav, un tas ir pats skumjākais, ka nenospriestam mērķus un neizvirzām ambīcijas. Plānošanas dokumentos un attīstības stratēģijās noteikti definēti mērķi un uzdevumi, bet es neesmu dzirdējusi, kas mēs kā novads gribam būt. Noteikti vairs ne tūrisma galamērķis, jo nevaram konkurēt ar, piemēram, Alūksni. Biznesā arī nevaram, kaut vai salīdzinot ar Gulbeni, kur ļoti attīstījusies uzņēmējdarbība. Neesmu nekur dzirdējusi, kas mēs gribētu būt un kā gribam attīstīties. Nevajag par katru cenu ielekt katrā projektā. Jāsaprot, kas mums svarīgs šajā brīdī un kas būs svarīgs pēc pieciem gadiem. Neesam tik bagāti, lai realizētu visus siltināšanas projektus, – mēs redzam, cik tie izmaksā. Varbūt vērts realizēt kādu ideju, kas nesaņem tik lielu Eiropas atbalstu, bet mums ir ārkārtīgi svarīga. Kaut pašu pārģalvīgāko.

Šogad jūlijā novadā darbu sāka jaunizveidotās pagastu apvienību pārvaldes. Kā vērtējat šo modeli? Tas sevi attaisnojis?

– Šobrīd šķiet, ka vairāk 'nē' nekā 'jā'. Taču jāatzīst, ir pagājis pārāk īss laiks, lai izdarītu visaptverošus secinājumus. Esmu runājusi ar daudziem pagastu cilvēkiem, kas pagastos palikuši un strādā. Arī viņi šobrīd neredz lielu jēgu un ietaupījumu, kas bija primārais, kādēļ notika apvienību izveide. Agrāk pagastu pārvaldnieki bija saimnieki savā vietā, tagad viss mainījies. Piemēram, Kupravā vajag nosiltināt siltumtrases posmu. Ja to kādreiz darīja pats Kupravas pagasta pārvaldnieks ar savu komandu par salīdzinoši nelielām naudām, tad tagad mēs algojam firmu, kura šo darbu apņemas izdarīt par 8,5 tūkstošiem eiro. Katrā ziņā jau tagad skaidrs, ka lētāk tas nebūs, ja viena siltumtrases posma nosiltināšana ir bijušā pagasta pārvaldnieka pusgada alga. Varbūt šī pagastu apvienību veidošana tomēr nebija pareizākais veids, kā iet uz naudas taupīšanu.

Ar dzīvesbiedru Jāni, kurš arī ir domes deputāts, esat savas vietas patrioti un ne reizi vien esat mudinājuši citus uzdrošināties un darīt. Pirms diviem gadiem uzdrošinājāties arī paši un tagad esat tūrisma objekta – Ezera namiņa – saimnieki. Kā līdz tam nonācāt?

– Šis neapdzīvotais zemes pleķis pie ezera Jānim bija jau ļoti sen – viņš tur kopa lauku un sēja labību. Patiesībā doma par atpūtas namiņu bija prātā visu laiku. Turklāt paši sev gribējām radīt *drošības spilvenu*. Gan saviem klientiem darbā, gan sadarbības partneriem vienmēr saku, ka mēs visi esam bezdarba riskam pakļautas personas un jebkurā brīdī varam nonākt situācijā, kad valsts pārvaldes vai pašvaldību reformu rezultātā

paliekam bez darba. Rakstījām vairākus projektus LEADER programmā, no kuriem divus atbalstīja, ņēmām kredītu ALTUMā, arī tur viss notika veiksmīgi. No idejas līdz rezultātam pagāja ļoti īss laiks – nepilni divi gadi.

Bija tā vērts?

– Noteikti! Pie mums brauc ļoti daudz ārzemnieku, un bieži vien šķiet, ka viņi ar pirkstu iebakstījuši kartē un atbraukuši uz Balviem, piemēram, no Somijas, Vācijas. Padzīvo 3-4 dienas un aizbrauc atpakaļ. Viņus uzņemot, zināmā veidā radām pievienoto vērtību arī Balviem un daudziem citiem uzņēmējiem. Pagājušogad iesākām sezonu pašās vasaras beigās, bet šogad sanāca pirmā pilnā sezona. Un visu laiku mūsu namiņš bija pieprasīts. Interesanti, ka cilvēki brauc skatīties, kā ir pie mums, Latgalē, – tur, kur it kā nekā nav. Ezera promenādes projekts mums būtu noderējis, jo ļoti daudzi jautā, kur braukt un ko redzēt. Ja tā ir ģimene ar bērniem, sūtām uz Rančo, citus – uz Viļaku, bet Balvos ko apskatīt ir diezgan maz. Arī ēdinātāju vajadzētu vairāk. Pie mums brauc arī cilvēki no Jūrmalas, kuriem pašiem pie jūras ir māja, daudzi liek uzvaru uz Latgali kā uz kaut ko īpašu, sakot, ka nekad tik tālu nav bijuši. Uzņemot ciemiņus, tiekamies ar jauniem cilvēkiem, – tas ir interesanti, man ļoti patīk. Irējam namiņu uz ne mazāk kā divām nakts, jo mūsu koncepts paredz, ka cilvēki nebrauc pabept gaļu un pārnakšņot, bet iegūt sajūtas. Tā ir mūsu sirdslieta. Runājot par šo projektu, gribu paslavēt Jāni. No malas varētu šķist, ka viņš tikai runā un runā par gudrām lietām, bet patiesībā Jānim piemīt ļoti labas organizatoriskās spējas, viņš prot komunicēt ar cilvēkiem un ātri kārtot lietas. Pirmsākumos mums te nebija ne elektrības, ne kanalizācijas, ne ceļa, bet pusotra gada laikā, pateicoties Jāņa *apgriezieniem*, operatīvi visu izdevās sakārtot.

Nākamajās pašvaldību vēlēšanās 2025.gadā atkal cīnīsieties par mandātu novada domē?

– Noteikti! Jau šobrīd strādājam pie vēlēšanu programmas. Mums ir diezgan stabils partijas biedru loks, visu četru gadu laikā uzturam sakarus, tiekamies, tādēļ nebūs grūti izveidot sarakstu. Ne tik pozitīva lieta, kas satrauc, ir tas, ka ļoti grūti atrast jaunus cilvēkus (ne tikai gados), kas vēlētos iesaistīties politikā. Vienkārši nav cilvēku. Bet, ja nav, tas jā dara tiem, kuri jau to dara. Citu variantu nav, ir jācīnās. Zinu, – nebūšu es, būs kāds cits. Bet savu vietu atdot negribu, tāpēc būs jāpacinās. Es ļoti vēlos, lai par savu pašvaldību nākotnē mēs varētu runāt pozitīvāk, ar lepnuma sajūtu. Vai tiešām esam nolemtie? Nu neesam ne muļķi, ne nevarīgi, bet kaut kā mums neveicas. Katrā ziņā deputāta darbs man patīk un sagādā gandarījumu, ja izdodas. Ja nē, protams, žēl, ka neizdodas daļēji arī manas vai mūsu vainas pēc, arī to cilvēku dēļ, kas ir pie vadības. Kādreiz dzirdēts sakām, – jūs visi esat vienādi. Bet tā īsti nav. Kāpēc tad mēs cīnāmies par vietu skaitu tajā nosacītajā pašvaldības parlamentā? Ja tev ir vairāk balsu, tu vari vairāk ietekmēt. Ja esi ierindas deputāts, vari jautājumu aktualizēt. Protams, priekšnieks, vietnieks, izpildītājs ir pats pamats – cilvēki, kuri savā pašvaldībā nosaka ļoti daudz lietas. Tāpēc arī mēs, katra partija, gribam lielāku pārstāvniecību domē un pretendējam uz vadības amatiem, lai varētu pēc iespējas vairāk ietekmēt procesus. Vērtēt un izdarīt izvēli ir iedzīvotāju ziņā.

Īsumā

Mārtiņdienu gaidot

Mārtiņa dienu – 10.novembrī – uzskata par rudens beigu un ziemas sākumu, tā saistās arī ar veļu laika beigām. Mēdz teikt, ka Mārtiņdiena atver ziemai vērtus. Šajos svētkos, kā zināms, ievēro vairākas tradīcijas, kur viena no tām ir Mārtiņu mielasts, un nozīmīgākais ēdiens ir cepts gailis vai vista. Krišjāņu bibliotēka līdz 7.novembrim aicina interesentus piedalīties konkursā "Mans Mārtiņdienas gailis". Atliek vien izveidot savu Mārtiņdienas gaili un nogādāt to bibliotēkā. Radošāko darbu autorus, kā sola bibliotēkas vadītāja, gaida pārsteiguma balvas.

Aicina piedalīties konkursā

Līdz 18. novembrim skolēni no Latvijas skolām un latviešu skolām pasaulē aicināti piedalīties ikgadējā skolēnu radošo darbu konkursā. Šī gada tēma Latviešu valodas aģentūras izsludinātajā konkursā – "Vārds, kas mīl, vārds, kas nogalina". No katras skolas deviņus labākos darbus (domrakstus, esejas, dzejoļus, zīmējumus) līdz 18.novembrim gaidīs e-pastā evd@valoda.lv vai pa pastu Latviešu valodas aģentūrai (adrese: Meistaru iela 10–401, Rīga, LV-1050) ar norādi "Radošo darbu konkursam". Labāko darbu autorus paziņos nākamā gada 21.februārī, Dzimtās valodas dienā. Arī šoreiz labākie skolēnu radošie darbi būs apkopotī un izdoti grāmatā.

Vairāk informācijas: <https://valoda.lv/aicinam-piedalities-konkursa-vards-kas-mil-vards-kas-nogalina/>.

Apdziedāšanas dziesmu olimpiāde

Pirmo reizi Rēzeknes novada Strūžānu kultūras namā notiks neierasts pasākums – Latgales novada folkloras kopu un folkloras nozares kolektīvu apdziedāšanas dziesmu olimpiāde "Vysi ļauds breinejuos". 30.novembrī plkst. 13.00 cetrās kārtās tiks noskaidroti zobgalīgākie, attapīgākie un jestrākie kolektīvi. Notiks arī individuālās sacensības, kur uzvarētājam, kura pagasta pārstāvjiem ir visāsākā mēle, visātrākā reakcija un dziļākās apdziedāšanas folkloras krātuves zināšanas. Agrāk, kā zināms, apdziedāšana bija ikvienu godu neatņemama sastāvdaļa, tagad ir nedaudz piemirsta, bet noteikti atkal ceļama saulītē. Jautrības un pozitīvisma deva, kā atzīst organizatori, ir garantēta visiem vecumiem un dzimumiem. Pasākuma nolikums atrodams Rēzeknes novada mājaslapā. Apdziedāšanas dziesmu olimpiādei "Vysi ļauds breinejuos" var pieteikties līdz 22.novembrim.

Oktobra dziesma – "Staceja"

Folkloras kopa "Upīte" no pagājušā gada 21.novembra katru mēnesi dāvāja saviem klausītājiem jaunu dziesmu un videoklipu. Oktobrī, noslēdzot šo aktivitāti, folkloras kopa interesentiem piedāvāja jau 12. atjaunoto dziesmu "Staceja", ko kopa iemācījās no teicējas Natālijas Smuškas. Novembra tumšajā laikā, kad atzīmējam Dvēseļu dienu un vairāk aizdomājāties par saviem mirušajiem tuviniekiem, dziesma "Staceja" ļauj ieskatīties savas dvēseles dziļumos un padomāt gan par cilvēku dzīves ceļiem, gan mūžību.

“Mājas Ukrainā mums vairs nav.

Kā veicināt pierobežā dzīvojošo Latvijas iedzīvotāju psiholoģisko noturību pret Krievijas dezinformāciju, kā arī atgādināt, ka valsts aizsardzība nav tukši vārdi? Kā to izdarīt? Vislabākais arguments ir piemērs, ka mēs esam un arī varam kļūt par savas dzimtenes sargiem. 16 publikācijās uzsvēsim informatīvās telpas

drošību, kā arī atgādināsim, ka ikviens ir līdzatbildīgs savas valsts attīstībā un aizsardzībā, lai nekādi svešzemju kungi nespētu diktēt savus noteikumus, tos nereti paslēpjot zem skaistiem vārdiem un lozungiem, viltus vēstījumiem. Mēs esam kopīgs spēks, kas veido un nosaka mūsu valsts drošību.

Rit jau trešais baisais kara gads, – 2022.gada 24.februārī Krievijas Bruņotie spēki iebruka Ukrainā. Visā pasaulē cilvēki seko līdzī notikumiem, arī Latvijā. Visi, kuru spēkos tas ir, atbalsta Ukrainu. Ik dienu sekojot līdzī jaunākajiem notikumiem, redzam un zinām, cik šis karš ir nežēlīgs un cietsirdīgs. Tas nav nedz ar prātu aptverams, nedz saprotams, – kā 21.gadsimtā iespējams kas tāds, kurā karotā ne jau karavīrs pret karavīru, bet karavīrs pret mierīgo iedzīvotāju. Iebrucēji iznīcina ēkas, nogalina civiliedzīvotājus, nesaudzējot un nešķirojot ne vecumu, ne dzimumu. Ik dienu, turpinoties šai nežēlīgajai cīņai, iet bojā cilvēki, arvien vairāk apdzīvotu vietu pārvēršas drupās, cilvēki zaudē savas mājas. Viņiem vairs nav jumta virs galvas, viņiem nav nekā...

28 gadus jaunā ukrainiete TETIANA KOPIIKA, kura šobrīd ar meitiņu dzīvo Balvos, piekrita pastāstīt par kara pirmajiem mēnešiem – pašas pieredzēto, izjusto un pārdzīvoto. Tatjana (tā viņu sauc kolēģi un draugi Latvijā) uz Balvu novadu atbrauca no Ševčenkoves, kas ir lauku apmetne Kupjanskas rajonā, Harkivas apgabālā, Ukrainā.

Laiks ‘pirms’...

Laiku, kad vēl nebija kara, Tatjana atceras kā ļoti darbīgu un aktīvu dzīves periodu. Tad visi strādāja – nereti ne tikai vienā, bet pat divos darbos. Pati, būdama jauna un spēcīga sieviete, spēja nodrošināt labus dzīves apstākļus sev un saviem tuvākajiem. Viņa bieži brauca strādāt uz ārzemēm. Esot Vācijā, viņa no kāda ukraiņu vīrieša uzzināja, ka viņas dzimtenē būs karš. Viņš teica, – vai jūs zināt, ka Ukrainā 22.februārī sāksies karš? Tatjana bija noslēgusi darba līgumu Vācijā uz trim mēnešiem, bet, uzzinot par iespējamiem kara draudiem, nopirka biļeti un pēc pusotra mēneša darba Vācijā atgriezās Ukrainā. “Man bija ieplānots, ka, atgriežoties no Vācijas, es pirksu mašīnu. Bet es atteicos to darīt, jo būs taču karš... Bet sapratu, ka man vajadzēs ar kaut ko braukt prom, ja karš tiešām sāksies... Par mani toreiz visi tā smējās... Kāds karš?!” atceras Tatjana.

Pienāca 24.februāra rīts...

Pagāja neilgs laiks. “Pienāca 22.februāris, un man piezvanīja paziņas, kuri par mani smējās, un jautāja: “Nu ko, karš sākās?” Tad pienāca 23.februāris, šajā dienā mēs kopā ar ģimenes draugiem atzīmējām priecīgu vēsti – viņiem drīz bija gaidāms ģimenes pieaugums. Viņi bija jauni cilvēki – vīrs un sieva. Pienāca 24.februāra rīts, kurā šo jauno vīrieti iesauca karā, no kura viņš tā arī neatgriezās. Šajā dienā sākās karš. Pēkšņi. Negaidīti...” ieturot pauzi, nesenaļās atmiņās gremdējās Tatjana. Pirmajā kara dienā uz darbu veikalā viņa devās viena no retajām, lielākā daļa palika mājās. Daudzi devās uz pagrabiem. “Redzēju, kā uz bērnudārzu visi skrēja... Visi kaut kur steidzās, skrēja ar somām. Alkoholu, cigaretes, ūdeni – visu cilvēki pirka mežoniņos daudzumos! Kur visi pēkšņi ņēma tādas naudas summas, nezinu. Man tādas naudas nebija,” teic sieviete. Viņa veikalā apkalpoja klientus kasē un katru dienu gāja uz darbu. Un ar katru dienu situācija šajā apdzīvotajā vietā kļuva arvien draudīgāka – armijas transports brauca cauri arvien vairāk un biežāk, apkārtnē un zeme ribēja. “Kļuva tik skaļi, ka es savā dzīvoklī vairs nespēju gulēt. Pārcēlos pie savas tantes, jo viņas dzīvoklī vismaz bija plastikāta logi, un, kad bija lidmašīnu uzlidojumi, tie vismaz nedrebēja. Manā blakus esošajā dzīvoklī tie bija koka. Mēs dzīvojam četrstāvu daudzdzīvokļu mājā. Sākoties kārtējam uzlidojumam, un nebija svarīgi, ka tas bija 30 kilometru attālumā, manā dzīvoklī drebēja ne tikai logi, bet arī māja drebēja. Tādos apstākļos aizmigt nebija iespējams. Un kā varēju paskaidrot savai mazajai meitiņai,

kāpēc ir tāds troksnis? Nevarēja taču teikt, ka tie ir baloži... Meita ilgi nezināja, ka sācies tāds ārpirts,” par dzīves apstākļiem, sākoties karam, teic Tatjana.

“Kā es pirmo reizi ‘viņus’ ieraudzīju...”

“Kādā vakarā, kad beidzās darbs un veikala īpašnieki devās projām, – tas bija aptuveni pēc mēneša –, mēs sapratām, ka ir pavisam slikti,” teic jaunā sieviete. Apdzīvotā teritorija bija okupēta. “Mums pazuda sakari – atslēdza internetu, elektrību, dzīvokļos nebija ūdens... Nekā nebija. Tad mēs, trīs daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji, pagalmā kūrām ugunsgrāvu. Tuvumā esošās fermas tika pamestas, tad kāds no fermeriem kāva lopus, kas atradās šajās fermās, un katrai daudzdzīvokļu mājai deva pa vienam nokautajam lopam, lai mums būtu, ko ēst. Bet kā šo gaļu sagatavot, ja vairumam bija jaunas elektriskās plītes, pat elektriskā apkure? Bija dažiem, protams, arī gāzes plītes mājās, bet ne daudziem, turklāt gāzes plītiņās esošās cepeškrāsnis vecāka gadagājuma cilvēkiem bija ļoti sliktā stāvoklī. Tad mēs visi kopā gatavojām ārā, uz ugunsgrāvu. Cepām šašliku, gatavojām speķi. Un tā dienu no dienas – šašliks, speķis, šašliks, speķis... Jau kļuva slikti no vienveidīgā ēdiena. Cepām ugunsgrāvū kartupeļus. Bet laukā gatavotu biezputru joprojām atceros... Mums taču nekā nebija, – kas dārzā izauga, no tā arī gatavojām,” stāsta jaunā sieviete. Humanitāro palīdzību, ko veda krievu armijas karavīri, pirmajā laikā, Tatjana teic, iedzīvotāji neņēma. Turklāt lielākā daļa sēdēja savos dzīvokļos un pagrabos. Bija arī tādi, kuri pat trīs mēnešus ārā neizgāja, – viņi pagrabos pārtika no saviem konservējumiem, kas bija sagatavoti ziemai. Cilvēki baidījās iziet ārā, jo, kad dzīvo tādā apkārtnē, kur virs galvas nemitīgi lido bumbvedēji un ik dienu dzirdi to šausmīgās skaņas, ir baisi. Tatjana atceras kādu vīru, kurš pēc trīs mēnešu sēdēšanas pagrabā iznāca ārā un atnāca uz veikalu, vēlēdamies kaut ko nopirkt, un nepazīna apkārtni. Iebrucēji bija sākuši ievākties ukraiņu dzīvokļos un mājās, – sāka iejusties kā savā īpašumā. Viņi jau bija uzspīdzinājuši tiltus, iznīcinājuši visu iespējamo, atveda milzīgus betona stabus, lielus maisus, pilnus ar smiltīm, un ierīkoja kontrolpunktus. Toreiz šis vecais vīrs noteica: “Es trīs mēnešus nosēdēju pagrabā, bet šos trīs mēnešus es varēju dzīvot...”

“Tuvējā apkārtnē pārvērtās kā spēlē par “Counter-Strike”. Šo iebrocēju bija daudz. Iekšā gāja laba tehnika, bet atpakaļ veda degušu, sasistu kara tehniku. Un tā kā konveijerā – iekšā, ārā, iekšā, ārā. Es dzīvoju nedaudz tālāk no šīs apkārtnes,” teic jaunā sieviete.

Mājās bailes bija atgriezies...

“Biju nopirkusi māju, bet darba vairs nebija, un neatlika nekas cits, kā sēdēt un gaidīt... Gaidīt kaut kādu glābiņu. Jā, karš bija sācies, bet arī mājā bija iesākts remonts. Tapetes bija noplēstas, visas grīdas bija baltas no apmetuma, jo bija iecerēts kārtīgs remonts. Un tad kādā rītā pie pazīstama puīša no ciema atbrauca draugu kompānija, kuri iegāja pie manis pajautāt cigaretēs. Man, protams, cigarešu nebija, jo pati nesmēķēju. Bet piemājas dārzā biju iesējusi tabaku, jo visi teica, ka jā sēj tabaka, jāgatavo brāga, mājas vīns, jo gadījumā, ja labāk nekļūš, tas būs tas, ko varēs pārdot. Puīši izgāja no manas mājas, bet pati paliku iekšā. Pa logu redzēju, kā piebrauca milzīga mašīna. No tās izkāpa vīrieši armijas formas tērpos un burtiski ielauzās manā mājā. Tie pēc skata nebija krievu tautības – tādi bārdaini, tumsnēji, runāja ar akcentu.

Šie man saka: “Ko tu te tādā cūku kūti dzīvo?” Atbildēju, ka es te nedzīvoju... Bet šie: “Te tev viss ir jāsakārto, mēs vakarā atnāksim, pārbaudīsim!” Viņi saplēsa man visus traukus, kaut

Foto - no personīgā arhīva

Tatjana ar meitiņu. Jaunā sieviete nenožēlo, ka ieradusies Latvijā un dzīvo Balvos: “Mana meitiņa pabeidza te bērnudārzu, iemācījās latviešu valodu, šobrīd mācās 1.klasē. Pati strādāju, ir oficiāls darbs, ir dzīvesvieta. Man laba sieviete izīrē izremontētu, labu dzīvokli. Pa retam sazvānāties un viņa apjautājas, vai man viss labi. Man ļoti patīk te, Latgalē, jo cilvēki te ir sirsnīgi, atsaucīgi, nekad nav pateikuši nevienu sliktu vārdu, ka esmu ukrainiete vai runāju krievu valodā, neviens nekad, vismaz sejā, nav skatījies augstprātīgi. Te mierīgi dzīvoju.”

“Kad mēs tikām okupēti un viss tika noslēgts, nevarēja ne iebraukt, ne izbraukt. Sākās pilnīgs haoss. Visi tikai: nauda, nauda, nauda. Bet naudas nebija.”

ko meklēja... Ieraudzījuši nelielas ūdenspīpes pamatni, viņi sāka to sist, bet ūdenspīpe bija metāla, tā neplīsa. Viņi sāka to mētāt, sasitot ne tikai traukus, bet visas burciņas, kurās atradās dažādi konservējumi. Jāteic, biju lielā šokā. Tad iebrocēji sāka pārbaudīt telefonus. Es biju vecāka, salīdzinot ar jaunajiem puīšiem, kuri bija iebraukuši pēc

cigaretēm. Puīšiem sākās histērija, viņi sāka raudāt. Es biju mierīga, saprotot, ka ar paniku neko nevar atrisināt: jo lielākā panikā būsi, jo lielākā mērā būsi upura lomā. Pieņēmu domu, – vai nu mani nogalinās, vai arī viss būs labi. Un tad viens no iebrocējiem jautā: “Kāpēc tu esi tik mierīga?” Viņš bija ļoti agresīvi noskaņots. Es centos šajā “cilvēkā” neklausīties, bet pievērsos citam, kurš kaut nedaudz līdzinājās krievu tautības pārstāvim, kurš pārbaudīja manu telefonu. Interneta, protams, nebija, līdz ar to nebija piekļuves nekādi personīgai informācijai, vienīgi fotogrāfijas. Bet tajās – bērns, dārz, vīnogulāji... Pajautāja šo to par redzamo attēlos, likās mierā un aizgāja. Ak, jā, vēl manas mājas lauku krāsni, ko kurina ar malku un uz kuras var gatavot ēdienu, viņi nosauca par “netīro galdu”! Varat iedomāties – par galdu!!!” stāsta Tatjana. Vēlāk sarunā ar kaimiņiem Tatjana uzzināja, ka šie “vīri” braukājuši reidos pie visiem un pārbaudījuši telefonus, īpaši puīšu telefonus. Ložņājuši pa garāžām, meklējot jebkāda

Aizsardzības ministrija

Viss ir sagrauts, iznīcināts...”

veida ieročus. Pēc šī notikuma Tatjana divas nedēļas baidījās turp iet, – tas bija tik šausmīgi. Tagad jaunā sieviete domā, ka viņai patiesībā ļoti paveicās, ņemot vērā, kas tajā pašā laikā notika Izjumā (pilsēta Harkivas apgabalā, Ukrainas austrumos – no aut.) un Bučā (pilsēta Kijivas apgabalā): “Manas dzimtas saknes meklējamas Balaklejā, kas atrodas Izjumas rajonā. Tāpēc tas, ka svešie iebrucēji tikai pablaustījās, mani palamāja, apsaukāja, ir vēl labi. Bet viņi aizgāja. Un tā patiesībā bija liela veiksmē. Bet stresu tas radīja ne pa jokam.”

Gāja uz tirgu, lai būtu cilvēkos

Pēc divām nedēļām sākās jauni, stiprāki uzlidojumi. Tatjana stāsta, ka nofotografēt viņi neko nevarēja, joprojām nebija nekādu sakaru – ne piezvanīt varēja, ne internetā ieliet: “Telefoni bija kā rotallietas bez vērtības. Tad ciema puiši kaut ko pagrozīja vecajās televīzijas antenās, baterijas pievienoja, nezinu, bet kaut ko izdarīja, antenas novietojot atbilstošā slīpumā un augstumā, un tas bija mums kā modems, kā WI-FI. Tirgū mums bija pāris šādas antenas, bet tās, protams, slēpa. Kuram bija nepieciešamība, devās uz tirgu, prasīja paroles, lai ielietu internetā. Un šajā pašā tirgū cilvēki pārdeva dažādas lietas no savām mājām, lai tikai nopelnītu naudu, – gaļu, dārzeņus, zaļumus, augļus, sadzīves tehniku – visu, kas bija mājās un ko varēja pārdot, jo dzīvot kaut kā vajadzēja. Es gāju uz šo tirgu, lai pabūtu cilvēkos, jo man tuvējās mājās visi bija vai nu noslēpušies un ārā negāja, vai liela daļa bija aizbraukusi.”

Okupantu rindās – pat nepilngadīgie

Vēl Tatjana pastāstīja par iebrucējiem, kuri pa viņas ciemu staigāja kā dievi, izriezuši krūtīs un degunus paslējuši gaisā. Ļoti daudz starp iebrucējiem viņa ievēroja tieši ļoti jauniņus puīšus, aptuveni 14 gadus vecus: “Viņi bija ļoti jauni, tumsnēji sejas ādu, pat tādu kā netīru, arī formas tērpi, ko valkāja, liecināja par nenobriedušu cilvēku, – bikses bija ārkārtīgi platas un garas, tās viņi ar mokām bija sabāzuši zeķēs un zābakos, kas tāpat spraucās ārā. Arī ieroči iebrucējiem atšķīrās: pieaugušajiem vīriešiem bija jauni, melni, spīdīgi, īsi automāti, savukārt jaunatnei – nolietoti, brūni, gari un pat nedaudz aprūsējuši, kas izskatījās gandrīz kā rotaļi. Iet tāds jauneklīs, krūtīs izriezis, degunu gaisā augstu paslējis, un to automātu kā garo lietussargu sit pret zemi, it kā nedaudz atspiežoties, un vienā brīdī automāta stobra bremze jeb atsietiena kompensators (ierīce, kas piemērota šaujamočā stobram – no aut.) nolūzt... Tobrīd man tiešām bija grūti novaldīt smieklus, bet bija arī dusmas, jo viņš gāja, runādams pa telefonu: “Mēs jau nonācām līdz šai pozīcijai. Ukrainiņi sprāgst kā mušas...” Vēl dzirdēju, kā tēvu viņš nosauca uz ‘jūs’, kas man šķita neparasti, jo mēs, tuvākie ģimenes locekļi, viens otru uzrunājam uz ‘tu’.”

“Brīdis, kad notici iebrucējiem...”

Tatjana atceras laiku, kad bija iespēja piekļūt internetam, ja uzgāja slimnīcas ēkas augšstāvā. Ieejot Google, telefonā atvērs ziņu *lente*, kurā varēja izlasīt, ka “mūsu vecmāmiņa pabaroja šos “mazdēliņus” un aizsūtīja viņus atpakaļ, jo “viņi” ļoti stipri raudāja, jo “viņus” bez naudas, bez nekā atstāja, atsūtīja šurp, “viņi” nezināja, ka “viņiem” būs jānogalina...” “Un, ziniet, mēs vienā brīdī tam tiešām noticējām. Jo šie jaunie puīši prasīja telefonus, lai varētu piezvanīt, prasīja ēst, raudāja... Tā bija tāda komēdija! Un tad paiet brīdis, un es dzirdu, kā šis jaunais puīšs, iedams man pa priekšu pa ielu, runā... Tad man galvā salikās visa *puzle*. Aptuveni pēc divām nedēļām es piedzīvoju to gadījumu manā mājā, ko izstāstīju, un vēl pēc divām nedēļām es sāku domāt un plānot, kā no šejienes izbraukt,” teic Tatjana.

Uzlidojumi kļuva arvien biežāki...

Aizbraukšanu nopietni apsvērt jaunā sieviete sāka, kad viņas ciema Ševčenkoves centru, kas bija tāda kā rūpnīcu zona, sāka bombardēt. Pēc Tatjanas aizbraukšanas skaisto māju,

Raksts tapis ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas atbalstu

“Kad mūsu ciemu okupēja, humanitāro palīdzību mums veda iebrucēji. Viņu palīdzība bija šāda: 1 kg putraimu, 1 kg miltu un 100 g vafeļu. Tā bija pārtikas deva uz mēnesi.”

kas atradās centra tuvumā, uzspridzināja. Tāpat arī dzelzeļa staciju, kultūras namu... “Iebrucēji sāka baidīt bērnus, šāva gaisā, – es vismaz tā ceru,” teic sieviete, kura atceras arku starp mājām, pa kuru viņai bieži bija jāiet cauri, lai nokļūtu no savas remontējamās privātmājas līdz dzīvoklim. “Bija vakars, komandantstunda sākās pulksten 19, un es izgāju no mājas desmit minūtes pirms septiņiem. Domāju, ka paspēju ātri aizskriet, bet tad tuvumā sāka šaut, un rezultātā es paliku mājā, bet nakšņot tur nebija pārāk patīkami, jo nebija nedz gaismas, nekā. Gāju cauri šai arkai, kas tobrīd vēl nebija uzspridzināta, šajā ēkā atradās arī kafejnīca, bija dažādas telpas kā kultūras namā, kur nodarbojās ar jogu, boksu, te atradās arī bibliotēka... Tad nu es ieeju šajā arkā, un

dzirdu uzlidojumu pār dzelzeļa staciju – varbūt kādu trīs kilometru attālumā. Tas bija brīdis, kad es stāvēju, bet zeme zem manis it kā pazuda, bet bērni, kas gāja ar mani, vienkārši nokrita, jo nespēja noturēties kājās. Es stāvēju un nesapratu, ko darīt. Un tad lido vēl. Es sapratu, ja trāpīs kaut kur citur, mēs esam it kā drošībā, bet ja raķete lido šurp, mēs esam tieš mērķis. Tad pēkšņi kaimiņu puika sāk skriet uz daudzdzīvokļu mājas pusi, bet mana meita – uz mūsu privātmājas pusi, un es nezināju, kurp skriet, ko darīt. Galvā viena putra: vajag braukt prom, vajag visu pārdot, vajag kaut ko darīt... Tad mana meita aptvēra situāciju, ieķērās man rokā raudādama, un mēs abas skrējām pēc kaimiņu puīšiem. Tās raķetes aizlidoja kaut kur tālāk, jo tuvumā tobrīd nekas neuzsprāga,” ar šausmām atceras jaunā sieviete.

Vēl viņa pastāstīja, ka pazīstamās meitenes, kuras dzīvoja daudzdzīvokļu namu 4.–5.stāvā, droši vien nosirmoja, vēl būdamas jaunas: “Iznīcinātājlidmašīnas lidoja tik zemu, ka TV antenas, kas bija piestiprinātas uz jumta, vienkārši nokrita kā nopļautas. Kāda no man pazīstamajām meitenēm dzīvoklim bija divi balkoni, vērsti uz pretējām pusēm – viens *skatījās* uz Harkivas pusi, otrs – uz Krievijas. Viņa parasti gāja uz to pirmo balkonu, bet šajā reizē, sataisījusi kafiju, nezin kā pēc izgāja uzsmēķēt uz to balkonu, kas vērsti uz Krievijas pusi. Pacēlusi skatienu augšup, viņa redz, kā krievu iznīcinātājs lido tieši virsū, un apjēdz, ka viņas mazie bērni tobrīd spēlēja ārā, pagalmā. “Paldies, Dievam, ka bērni ir ārā,” viņa nodomājusi, bet pašai galvā momentālas sajūtas, ka pēkšņi ausis kaut kas pārplīsa. “Tik zemu tā lidoja, ka uz kādu minūti es zaudēju dzirdi, bet dzirdēju tikai brikšņi, kā krita antenas no jumta,” savas sajūtas meitene pēc tam izstāstīja Tatjanai.

Okupētajā teritorijā Tatjana nodzīvoja pusgadu. Pēc tam, kad aptuveni puse iedzīvotāju no ciema aizbrauca, uzlidojumi bija vērsti pret bērnu dāru, kas atradās tieši preti Tatjanas dzīvoklim, pret kultūras namu. Daudzas rūpnīcas tika sabombardētas, no šūšanas uzņēmuma okupanti izveda darbgaldus, kas bija ārkārtīgi dārgi.

Cilvēki pazuda bez pēdām vai mira nenoskaidrotos apstākļos

“Man bija pazīstams puīšs, kurš ar savu draudzeni atbrauca no Harkivas uz mūsu ciemu un te arī palika dzīvot. Puīšs bija ļoti komunikabls. Kad es ierados jau Latvijā, ziņās izlasīju, ka “tāds un tāds” jauns vīrietis esot atrasts noslēcis upē Balaklejā (pilsēta Ukrainas austrumos Harkivas apgabalā – no aut.). Es atpazīnu šo cilvēku. Vēl mums bija tāds puīšs Sergejs, piegādes uzņēmuma “Nova Post” (līdzīgi kā Latvijā ir DPD, Omniva u.tml. – no aut.) darbinieks, kuru arī okupanti izveda uz Balakleju un turēja pagrabā divus mēnešus. Kaut kādu nezināmu iemeslu dēļ viņu tomēr izlaida, un tā bija neticama veiksmē. Vēl no degvielas uzpildes stacijas mūsu ciemā nozaga divas sievietes, kuras bija piebraukušas uzpildīt savus auto. Sākumā pazuda sievietes, pēc divām dienām pazuda arī viņu automašīnas. Šīs sievietes neviens tā arī vairs neredzēja. Tomēr Sergejs atgriezās ļoti tievs un novārdzināts. Viņu vecāki pirms

Tatjanas māja. Jaunā sieviete visu dzīvi citīgi strādājusi, lai varētu dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi. Pirms kara nopirkusi un uzsākusi remontu pati savā mājā. Sākoties karam, okupanti ne tikai sadauzīja iedzīvi, kas tajā atradās, bet beigās izpostīja visu. Šobrīd mājai iebrucis pat jumts, tā ir sagrauta un atjaunot te vairs nav ko. “Mājas man vairs nav,” ar skumjām noteic sieviete.

Mamma un tētis. Ukrainā, kad Tatjana aizbrauca, palika brālis, kuram šobrīd jau ir 13 gadi, mamma un tētis. “Tēta vairs nav. Neizturēja sirds... Viņam bija vien 55,” noteic Tatjana.

deokupācijas izveda no valsts,” pastāstīja Tatjana.

Kad sākās karš, jaunā sieviete atminas, kā vietējie puīši brauca uz Harkivu pēc humanitārās palīdzības – produktiem, paciņām, ko cilvēki viens otram vēlējās nosūtīt, drēbēm, pamperiem: “Ciemā bija daudz jaundzimušo, un daudzjiem parastā zīdaiņu pārtika nederēja, bet uz vietas nekā nebija! Vajadzēja vismaz kazu atrast, lai ar tās pienu kaut kā pabarotu mazuļus... Ari manas draudzenes mazulim bija vien divi mēneši. Tā viens no šiem puīšiem, ko pazinu, pēc humanitārās palīdzības aizbrauca vien reizi vai divas... Tobrīd vēl strādāju veikalā. Viņš ienāca ciemos, padzērām kafiju, un viņš aizbrauca. Viss. Vairāk es viņu neredzēju. Neviens neredzēja. Viņa draugu, ar kuru kopā brauca pēc humanitārās palīdzības, atrada mirušu zem mašīnas. Draugu apglabāja, bet pašu tā arī neatrada. Puīša māte līdz pat šai dienai tic, ka dēls ir dzīvs. Es vēl ilgi uz viņa telefona numuru sūtīju ziņas... Kā cerību, ka varbūt...”

*Turpinājums 8.lpp.

Sagatavoja S.Gugāne

*Sākums 6. – 7.lpp.

“Mājas Ukrainā mums vairs nav. Viss ir sagrauts, iznīcināts...”

Arestēt un nošaut iedzīvotājus varēja par katru sīkumu

Tatjanas ciema centrā atradās uzraksts Ševčenkove, uz kura kāds ar krītu vai baltu krāsu bija uzzīmējis Ukrainas ģerboni. “Šis uzraksts vēl kādu brīdi klejoja internetā,” teic Tatjana un piebilst: “Toreiz tika sacelts milzu troksnis. Meklēja ļoti ilgi un visur. Tās bija šausmas! Tas aizgāja tiktāl, ka pat vietējie sāka baidīties no visa.” Un sieviete min vēl vienu piemēru, – uz vienas daudzdzīvokļu mājas sienas (tās stūrī, kas būtībā bija neaustaigājama teritorija, jo blakus atradās žogs, aiz kura dzīvoja citi cilvēki) bija kāds ļoti vecs uzraksts ‘Ukraina’ vai pat arī karogs. Šo zīmējumu pat daudzi vietējie nebija redzējuši, bet te pēkšņi kāds ieraudzīja! Atkal tika sacelts troksnis, meklēja vainīgo, Ukrainas karogu okupanti aizkrāsoja. “Tik ļoti daudz viņos bija šī nacisma... Jebkura valsts atribūtika, karogs, – viņu acīs mēs bijām nacisti! Man pašai bija dzeltens T kreklis, un laime, ka es neuzvilku zilās bikses kopā ar šo kreklu, tad arī mani būtu izveduši. Mēs ļoti baidījāmies kaut kur doties, jo sāka pazust cilvēki... Viņi visus veda uz Balakleju, kas izvērtās par masu kapiem – 800 vai pat vairāk apbedīto. Un šeit tad arī atrada daudzus pazudušos cilvēkus, līdzīgi kā noslikušo puisi, kurš bija zils ne tikai no ūdens...” par okupantu zvēribām stāsta Tatjana.

“Kad mēs izbraucām no Ukrainas, sākās deokupācija. Tobrīd mēs par to nezinājām. Apkārtne bija ļoti skaļa. Balaklejā viss sprāga un dega. Tā atradās no mums aptuveni 30 kilometru attālumā, bet bija sajūta, it kā sprāgtu blakus. Melni dūmi, viss dārdēja...”

Pamet dzimteni un dodas preti nezināmajam

No Ukrainas Tatjana ar meitiņu izbrauca 2022. gada 2. septembrī. Viņa stāsta, ka izbrauca ļoti daudz cilvēku, īpaši jaunieši. Bet tikpat daudz arī palika. Palika arī jaunieši, kuri nevēlējās pamest savus vecākus. Savukārt pavisam veci cilvēki nevēlējās izbraukt ne par kādu cenu, kaut viņiem piedāvāja jau projām braucošiem ciemata iedzīvotājiem. “Nē, dēļ, mēs te arī mirstim,” skanēja atbilde.

Izbraucot no valsts, protams, valdīja satraukums un bija bailes. Tatjana stāsta: “Dodoties pāri robežai, Krievijas robežsargiem bija svarīgi, kur un pie kā mēs braucām. Vajadzēja uzrādīt adresi, telefona numuru, vārdu, uzvārdu. Es nezinu, kur mans draugs bija dabūjis lapiņu, uz kuras bija norādīta kādas sievietes adrese. Nezinu, robežsargi zvānīja vai nē uz to numuru, bet mūs tomēr pāri robežai palaida. Vēl jau draugs viņiem teica, ka esam ģimene – esot bildinājis mani un ar savu līgavu vēlas sākt jaunu dzīvi. Tā mūs palaida. Protams, neiztika bez starpgadījuma, – robežsargi *piekāsījās* pie viņa pasas, kurā bija kaut kāda kļūda – nosvītrots viens cipars un vīrs tā uzrakstīts cits. Ukrainā ar šādu pasi dzīvot nebija problēmu. Bet krievu robežsargiem tā šķita nederīga pase. “Bet tā kā man šodien ir labs noskaņojums, es jūs palaižu,” teica robežsargs. Kad mēs iebrucām Krievijā, ļoti ilgi braucām bez apstājas. Apstājāmies vien degvielas uzpildes stacijās, divas stundas pagulējām un braucām tālāk. Mums bija vecs 2006. gada izlaiduma *Žigulis*, domājām, ka vispār nekur tālu ar to netiksim. Bet mašīna kopumā nobrauca vēl 2,5 tūkstošus kilometru.”

Ceļš cauri Krievijai un naidīgā attieksme

Tad Tatjana turpina stāstījumu par vietējo iedzīvotāju attieksmi pret viņiem: “Pirmajā veikalā, kas atradās tuvāk Ukrainas robežai, pārdevēja vēl diezgan pieklājīgi reaģēja un pārdeva produktus. Toties, kad iebrucām Kurskā, tās bija šausmas!!! Iebraucām vairākās viesnīcās, vietu nekur nebija, kaut gan stāvlaukums – tukšs. “Vietu nav!” mums atbild. Tad pēc divām dienāktīm apstājāmies pie kādas viesnīcas, kur tobrīd svinēja kāzas. Un tikai tāpēc mūs ielaida, īpaši neielaižoties sarunās. Te mēs pagulējām četras stundas un braucām tālāk. Nākamajās viesnīcās atkal nekur mūs nelaida iekšā. Veikalos, degvielas uzpildes stacijās visi šķobīja ģimjus. Vietējie pirmajās sekundēs, pamanijuši mūsu automašīnu, kas bija skaista, pelēkā krāsā un arī vizuāli izskatījās labi, izrādīja interesi,

Reiz bija... Šādi skati paveras Tatjanas ciemā – viss ir sagrauts, viss uzspridzināts. Apkārt vieni gruveši.

bet tiklīdz pamanīja ukraiņu numurus, ģimjus sagrieza pretīgos skatos.”

Jaunie cilvēki sākotnēji brauca, orientējoties pēc papīra kartes, bet vēlāk Krievijā nopirka jaunu SIM karti un tika pie interneta, kas arī ielādējās tikai daļēji, jo zuda zona. Tad nu pēc tādas kartes, cik paspēja ielādēties, viņi arī brauca. Tatjana stāsta: “Mūs apturēja arī milicija un 40 minūtes vienkārši nelaida projām. Uzdeva milzum daudz jautājumu. Datu bāzē mūs, protams, nebija. Nekādu informāciju viņi par mums neatrada. Beigās palaida. Braucām tālāk. Un visur, kur mēs centāmies apstāties, lai atpūstos, vai nu nebija vietu, vai durvis bija slēgtas, kaut gan pa logiem varēja redzēt, ka iekšā staigā cilvēki. Tad pirms pašas robežas ar Latviju apstājāmies pie kādas viesnīcas, kur stājās arī daudz ukraiņu. Ieraudzījusi viesnīcas kafejnīcā preti nākam vīrietim, mani pārņēma nepatīkamas sajūtas, jutu viņa negatīvo enerģiju, kas burtiski strāvoja pāri visai zālei. Es pat nodomāju, ka labāk būtu gulēt mašīnā. Apšēdāmies pie gadiņa, pasūtījām ēdienu, pat diezgan daudz ēdiena, bet praktiski visu atstājām neskartu uz galda. Kad mums ēdienu nolika uz galda, šis vīrietis to metāla paplāti, uz kura bija atnesis ēdienu, ar skaļu brīkšķi mūsu priekšā aizludināja pa galdu. Meitiņa pārbijās, sāka raudāt, pie ēdiena nepieskārās, vien noteica: “Mammu, mēs viņam nepatīkam, ejam projām.” Paņēmu kaut kādu sviestmaizi un devos uz numuriņu mierināt bērnu, jo bija arī jāpaguļ. No rīta, kad braucām projām, viesnīcas reģistratūrā neviens mūs negaidīja, nepavadīja. Bija sajūta, ka visi ir aizbēguši. Arī uz Krievijas–Latvijas robežas vēl Krievijas pusē mūs *nomarinēja* četras stundas. “Un jums vēl ir paveicies, ka robeža ir tukša,” mums teica krievu robežsargi. Mēs 40 minūtes gaidījām, kad mūsu mašīnu uzdzis uz pacēlāja, kur to kratīja. Un kratīja šausmīgi!!! 2006. gada auto!!! Pēc tā mašīnu nevarēja ilgi iedarbināt. Kad iedarbināja,

“Šo braucienam, kas ilga četras dienas, nekad dzīvē neaizmirsīšu. Man nekad nebija spējis mugura, bet toreiz spēja viss. Tas bija kaut kas drausmīgs! Un tas ceļš cauri Krievijai ar iedzīvotāju nievājošajiem skatieniem paliks ilgi atmiņā.”

dzirdēju, kā tā brauca un izdeva purkšķošanas skaņas, rastījās un it kā palēcās. Domāju, – laikam ātrūmkārba būs pagalam! Pēc mašīnas pārbaudes sākās personīgo mantu pārbaude. Cilvēku uz robežas nebija, bet krievu robežsargi darīja visu, lai mūs nogurdinātu, un stiepa garumā laiku. Uz Latvijas robežas mums bija tikai viena problēma – vajadzēja Zaļo karti, kuras mums nebija, jo interneta nebija. Mēs palūdzām ar savu internetu padalīties vīrietim, kurš ar savu auto brauca tieši pirms mums. Viņš piekrita, bet, tā kā robeža bija jāšķērso un aizkavēt automašīnu rindu nevarēja, viņš uzsāka kustību. Internets un arī grīvnas, ar ko apmaksāt Zaļo karti, uz telefona bija šim vīrietim, mums nebija. Viņš uzsāka kustību, bet es, paņēmusi telefonu izstieptā rokā, sekoju viņa auto. Nejauši sanāca, ka robežsargi šim vīrietim lika apstāties, bet viņš jau bija aiz *šlagbauma*, aiz kura es nedrīkstēju iet. Tā nu es izstiepu roku pāri tam *šlagbaumam*, lai pabeigtu Zaļās kartes lejuplādi. Kad tas izdevās, ausa jau rīts, un es pilnā balsī kļiedzu: “Jā!!!

“Vai es būtu aizbraukusi, ja zinātu, ka sākusies deokupācija? Kādā brīdī, kad bijām jau atbraukuši, un 6. datumā, kad teritoriju atbrīvoja, domāju: johaidi, kāpēc mēs braucām projām?! Bet tagad patiesībā es nenozēloju, jo nekas jau īpaši tur nav mainījies – dzīves apstākļi nav uzlabojušies, viss ir uzspridzināts, sagrauts, minētu teritoriju kļuvis vēl vairāk...”

Mamma. Šobrīd mamma ar brāli dzīvo valsts rietumu daļā, – Tatjana parūpējās, lai viņas mīļajiem būtu kaut nedaudz drošāki apstākļi. “Mamma ir atradusi darbu, strādā,” saka Tatjana un piebilst: “Vēl viņa ir brīvprātīgā – sien baltus kamuflāžas tīklus ziemai savas valsts aizstāvjiem.”

Ir!!!” Bet aiz mums tik daudz mašīnu, visi skatās, es visa netīra, nemazgājusies, izspūrsi. Tā mēs iebrucām Latvijā.”

Latvijā: ceļš Tilža–Balvi

Tālākais ceļš Tatjanu ar meitiņu un draugu aizveda līdz kādai viesu mājai, kas diennakti atpūtniekiem izmaksā 50 eiro. “Uzzinājusi, ka esam no Ukrainas, saimniece mūs pabaroja, izguldīja, beidzot nomazgājāmies. Mēs devām saimniecei naudu, bet viņa nepaņēma ne centu. Mums bija tāds kauns!” stāsta Tatjana. Saimniece piedāvāja arī te palikt dzīvot, bet viņi devās tālāk. Bija jābrauc uz Tilžu, bet viņi apmaldījās un divas reizes iegriezās Balvos. Pilsētā viņi nopirka jaunu SIM karti un, lai to ievietotu telefonā un pieslēgtos internetam, apstājās pie daudzdzīvokļu nama, kas atrodas Tīrgulī. Te viņi piedzīvoja kārtējo patīkamo pārsteigumu, – no mājas iznāca veca sieviņa, ar kuru jaunie ukraiņi uzsāka sarunu. Pēc neilga brīža no mājas iznāca vecs vīrietis, nesdams tīklu ar dažādiem konservējumiem, kartupeļiem, produktiem. “Varbūt jums naudu vajag?” pensionāri jautāja. “Ak Dievs! Kādu naudu?! Nē, nē,” atbildēja Tatjana ar draugu. “Ierodoties Tilžā, mūs sagaidīja daudz cilvēku, un tie bija tautieši – lielākā daļa no Ševčenkoves. Tieši tāpēc mums, pieaugušajiem, te iedzīvoties bija vieglāk. Bērniem bija grūtāk. Mana meita pirmos divus mēnešus raudāja, gulēt nevarēja. Toties tagad Balvos esam iedzīvojušies kā savās mājās,” noteic jaunā sieviete.

Sagatavoja S.Gugāne

Nepilngadīga jaunieša noziegumi Balvos

Aplaupa vīrieti un zog no muižas

Maskā un ar piparu gāzi!

Oktobrī Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa amatpersonas aizturēja 2008.gadā dzimušu jauniešu, kurš mēneša laikā pastrādāja trīs noziegumus – vienu laupīšanu un divas zādzības. Saistībā ar šiem notikumiem uzsākti trīs kriminālprocesi.

Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā speciāliste (Latgales reģiona pārvaldes jautājumos) JŪLIJA JURĀNE informē, ka Ziemeļlatgales iecirkņa amatpersonas saņēma informāciju, ka 12.oktobrī Balvu pilsētā nenoskaidrota persona pielietoja fizisku spēku un piparu gāzi pret 1967.gadā dzimušu vīrieti, kā rezultātā no cietuša jakas kabatas nolaupīja 70 eiro. Laupīšanas brīdī personas seja bija aizsegta ar masku. Likumsargiem izmeklēšanas gaitā izdevās noskaidrot laupītāja personību.

Ar to gan viss nebeidzās. Policijas darbinieki noskaidroja,

ka šis pats jauniešs laikā no 10.oktobra pulksten 18 līdz 11.oktobra pulksten 6 iekļuva Balvu muižas kafejnīcas telpās, no kurienes nozaga 1 900 eiro lielu naudas summu. Turklāt gados jaunais garnadzis muižas telpās iekļuva arī 17.oktobrī un nozaga videonovērošanas kameru atmiņu kartes. Šobrīd tiek noteikts nodarītais materiālais zaudējums. Savukārt pašu jauniešu likumsargi ir aizturējuši, un turpinās izmeklēšanas darbi.

Par minētajām noziedzīgajām epizodēm Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa Izmeklēšanas nodaļas amatpersonas uzsākušas kopumā trīs kriminālprocesus. Divi no tiem ir pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas – par zādzību, ja tā izdarīta, iekļūstot transportlīdzeklī, dzīvoklī vai citā telpā, vai ja tā izdarīta no glabātavas vai ietaises, kas savieno glabātavas, kā arī par transportlīdzekļa zādzību. Par šādu noziedzīgu nodarījumu paredzēta brīvības

atņemšana uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas. Savukārt trešais kriminālprocess ir pēc Krimināllikuma 176.panta pirmās daļas – par svešas kustamas mantas nolau-pīšanu, ja tā saistīta ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (laupīšana). Par to paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Valsts policija atgādina, ka neviena persona netiek uzskatīta par vainīgu, kamēr tās vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā.

Lasītājs jautā

Jaunas ziemas riepas, bet jāmet ārā?

“Pagājušajā gadā iegādājos jaunas ziemas riepas, ar kurām esmu nobraucis tikai vienu ziemas sezonu. Līdz ar to tās vēl varētu izmantot arī šī gada aukstajos mēnešos. Tomēr, kā dzirdēju, šogad ziemas riepām jābūt ar speciālu apzīmējumu (attēlā), pretējā gadījumā tās nedrīkst izmantot. Kā tur isti ir, – vai pērn nopirktais un vēl derīgās ziemas riepas tagad jāmet ārā?” jautā autovadītāja no Balvu novada.

Ziemas riepas, kurām nav lasītājas minētā speciāla apzīmējuma, nav obligāti jāmet ārā, jo tās var izmantot arī braukšanai vasaras mēnešos. Jāuzsver gan, ka drošības speciālisti neiesaka vasarā braukt ar ziemas riepām pat tad, ja tās nākamajā ziemā vairs netiks lietotas. Piemēram, ziemas riepām, ar tām braucot vasarā, ir nepiemērotas gumijas sastāvs un protektora zīmējums, augstāks degvielas patēriņš, apgrūtināta vadāmība un pazemināts komforts. Kas attiecas uz jauno prasību par ziemas riepām ar speciālu apzīmējumu, VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija” skaidro: “Lai uzlabotu satiksmes drošību un samazinātu ceļu satiksmes negadījumu skaitu, transportlīdzekļiem, kuru pilna masa nepārsniedz 3,5 tonnas jeb vieglajiem transportlīdzekļiem, no šī gada 1.decembra jāievēro jauna prasība attiecībā uz ziemas riepām. Proti, Ceļu satiksmes noteikumos noteiktajā ziemas periodā (no 1.decembra līdz 1.martam) ceļu satiksmē atļauts piedalīties vieglajiem transportlīdzekļiem, kas aprīkoti

Foto - no personīgā arhīva

ar tādām ziemas riepām, kas īpaši konstruētas izmantošanai sniega un ledu apstākļos un kas marķētas ar apzīmējumu ‘kalns un sniegpārslīņa’. Starptautiskais apzīmējums ‘kalns un sniegpārslīņa’ liecina, ka riepa izgājusi noteiktus testus un atzīta par piemērotu braukšanai sniega, ledu un apledējuma apstākļos. Autovadītājiem jāņem vērā, ka gaidāmajā ziemā, ja transportlīdzeklis būs aprīkots ar riepām, kurām ir tikai ‘M+S’ apzīmējums (bez jaunā marķējuma ‘kalns un

sniegpārslīņa’), tās netiks uzskatītas par ziemas periodam atbilstošām un šādu riepu lietošana ziemā nebūs atļauta. Tādēļ iesakām autovadītājiem būt vēriģiem un, iegādājoties jaunu riepu komplektu, izvēlēties ziemas riepas ar jauno apzīmējumu. Savukārt riepas, kuras marķētas tikai ar ‘M+S’, ‘M&S’ vai ‘M.S.’ apzīmējumu, arī turpmāk būs atļauts izmantot ārpus ziemas sezonas – no 2.marta līdz 30.novembrim.”

Re, kā!

Latgalē izvietotas mobilās kaujas grupas

No 1. līdz 4.novembrim Latgalē notika pretgaisa aizsardzības militārās mācības.

To mērķis bija vingrināt Nacionālo bruņoto spēku (NBS) spēju identificēt un iznīcināt zemu lidojošus, maza izmēra objektus, kā arī lēmumu pieņemšanas procesu un informācijas apmaiņu ar Valsts robežsargi, Valsts policiju, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un citiem sadarbības

partneriem. “NBS turpina attīstīt pretgaisa aizsardzību, un, lai stiprinātu Latvijas pretgaisa aizsardzības spējas, Latgales reģionā izvietotas Gaisa spēku mobilās kaujas grupas, kas bruņotas ar novērošanas radariem un tuvās darbības pretgaisa aizsardzības raķetēm. Tā ir nepārtraukta operācija, kurā iesaistīti gan profesionālā dienesta, gan arī valsts aizsardzības dienesta karavīri un zemessargi. Aicinām iedzīvotājus būt

modriem un nekavējoties ziņot par jebkādiem aizdomīgiem objektiem vai darbībām Latvijas pierobežā. Ziņojumus var nodot, zvanot uz tālruna numuru 112. Sadarbība ar sabiedrību ir būtiska, lai nodrošinātu valsts drošību un laikus reaģētu uz iespējamiem apdraudējumiem,” uzsver NBS Apvienotā štāba Informācijas analīzes un vadības departamenta Komunikācijas pārvaldē.

Informē ugunsdzēsēji

Deg elektrolīnijas balsts

3.novembrī pulksten 16 ugunsdzēsēji glābēji devās uz Viksnas pagastu, kur dega elektrolīnijas balsts 0,5 m² platībā.

Jāpiebilst, ka aizvadītajā piektdienā un sestdienā ugunsdzēsēji glābēji visā Latvijā devās arī uz kopumā 188 izsaukumiem, kas bija saistīti ar spēcīgā vēja radīto seku novēršanu. Visvairāk izsaukumu reģistrēti Vidzemē – 50, bet Rīgas pilsētā – 49, Rīgas reģionā – 44, Zemgalē – 16, Latgalē – 15, Kurzemē – 14. Vēl par vairāk nekā četrdesmit pieteikumiem informācija nodota citiem dienestiem un iestādēm. Konkrēti mūspusē bija viens šāds izsaukums – Susāju pagastā. Visos gadījumos lielākoties uz ceļa braucamās daļas bija nokrituši koki, bet vairākās vietās tie bija lūzuši un uzkrītuši arī uz elektrības vadiem. Par citiem nopietniem postījumiem, ko Balvu novadā radījis spēcīgais vējš, laikraksta “Vaduguns” redakcijai informācijas nav.

Aicinām lasītājus arī turpmāk redakcijai iesūtīt foto vai informāciju par visdažādākajiem problēmjautājumiem vai jebko citu, kas jums ir aktuāls un vēlaties tam pievērst sabiedrības uzmanību vai atrast atbildi uz kādu no jautājumiem. Informāciju sūtiet uz e-pasta adresēm: vaduguns@apollo.lv vai locmelis.arturs@gmail.com, vai arī zvaniet uz tel. nr.: 26665086 vai uz redakcijas tālruni-autoatbildētāju – 64520961!

Informē policija

Pārkāpj ātrumu, zog, brauc dzērumā

Laikā no 1. līdz 3.novembrim Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirknī (Balvu, Ludzas, Rēzeknes un Preiļu novados) reģistrēti 103 notikumi un 80 izsaukumi ar likumsargu izbraukšanu uz notikumu vietām. Reģistrēti 11 ceļu satiksmes negadījumi, kuros bija divi cietušie. Sastādīti 177 administratīvā pārkāpuma protokoli ceļu satiksmes jomā, no kuriem 67 – par atļautā braukšanas ātruma pārkāpšanu. Konstatēti divi gadījumi, kad transportlīdzeklis vadīts alkohola reibumā. Reģistrēta arī viena automašīnas zādzība un trīs zādzības no mājokļiem.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Mūs vieno kultūra un sirsnīgums

Kad septembris bija beidzies, bet novembris vēl nebija sācies – viskrāsainākajā šī gada mēnesī, oktobrī, krievu dziesmu ansamblis "Ivuški" aicināja uz "Tikšanos ar pilādzi" žiguriešus, Žiguru Kultūras nama pašdarbniekus un krievu folkloras ansambļus.

Šogad piekto reizi pulcējās krievu dziesmu ansamblis, kuru nosaukums ir "Ivuški" vai "Ivuška". Žiguros bija ieradušies viesi no Rēzeknes – Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības aģentūras "Rēzeknes Kultūras un tūrisma centra" krievu folkloras koris "Ivuški", Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības aģentūras "Rēzeknes Kultūras un tūrisma centrs" jauniešu krievu folkloras ansamblis "Zdravinka"; Dagdas pensionāru biedrības vokālais ansamblis "Ivuški", Krāslavas kultūras nama krievu dziesmu ansamblis "Ivuška", folkloras kopa "Rudzutaka" no Krāslavas novada Ūdrīšu pagasta un no mūsu novada – Balvu Kultūras un atpūtas centra sieviešu vokālais ansamblis "Razdoļje". Žiguru ansambļa dalībnieces ciemiņus cienāja ar pašgatavoto boršču. Pirms pasākuma gan ciemiņi, gan Žiguru ciemata iedzīvotāji varēja piedalīties "Meža labumu ciema", biedrības "Virica" un rokdarbnieču pulciņa radošajās darbnīcās. Jaunākajiem dalībniekiem ļoti patika Mārites Meijeres gatavotie pilādžu mošķīši, tāpēc daudzi arī paši pamēģināja izgatavot šādus mošķīšus. Valentīna Beča un Andra Korņejeva piedāvāja apgleznot koka medaļas, auduma maisiņus, bija iespēja savērt pilādžu krelles, interesenti varēja nogaršot arī dažādus mājās gatavotus labumus no pilādžiem. Viesi varēja apmeklēt arī Annas Āzes Meža muzeju. Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības aģentūras "Rēzeknes Kultūras un tūrisma centrs" jauniešu krievu folkloras ansambļa "Zdravinka" dalībnieces teica, ka noteikti pastāstīs saviem klasesbiedriem un draugiem, cik Žiguros ir interesants muzejs, kuru viņas vēlētos apmeklēt vēlreiz.

Pirmās pasākumā uzstājās Krāslavas novada Ūdrīšu pagasta folkloras kopas "Rudzutaka" dalībnieces, dziedot Ainas Božas dziesmu "Aizīt muna vosareņa". Pasākumā skanēja dziesmas gan latviešu, gan latgaliešu, gan krievu valodā, varēja uzzināt, kā dažādos novados sauc pilādzi – bucene, pucene, sārmuvška, cārmyuška, pilādze, kā arī dažādus ticējumus par pilādžiem, piemēram, Viļakas apkārtnē vēl pagājušā gadsimta vidū Ziemassvētku vakarā uz rudzu lauku tika nesti mazi, no pilādža zariem veidoti krustiņi, lai nākamajā gadā būtu laba raža. Īpaši savijņojoši izskanēja koncerta pēdējā dziesma "Mana tēvu zeme", ko izpildīja viesi no Krāslavas, viņiem pievienojās ne tikai koncerta dalībnieki, bet arī skatītāji, ceļoties kājās un izrādot cieņu mūsu tēvzemei.

Uzdodot jautājumu skatītājiem, kas patika pasākumā "Tikšanās ar pilādzi", visbiežāk skanēja atbilde: "Vispatika." Kādam patika radošās darbnīcas, vēl kādam – skaistās un smeldzīgās dziesmas, citam – sirsnīgā gaisotne, kas valdīja pasākuma laikā. Protams, žigurieši gribēja uzteikt savējos, bet arī šeit domas dalījās, – kādam patika Žiguru kultūras nama folkloras kopas "Mežābele" skanīgais dziedājums, citam – senioru Eiropas deju kopas "Alianse" graciozās dejas, bet vēl kādam – ritmikas un līnijdeju grupas "Punktiņi" ātrās un jestrās dejas, bet vēl citiem – isais, bet atraktīvais amatieru teātra "Virši" priekšnesums. Krāslavas novada Ūdrīšu pagasta folkloras kopas "Rudzutaka" un Krāslavas kultūras nama krievu dziesmu ansambļa "Ivuška" vadītāja Antoņina Tuča, jautāta, kas patika visvairāk, atbildēja: "Visvairāk patika tas, ka Žiguros tikām ļoti sirsnīgi uzņemtas. Braucām ļoti tālu ceļu, nogurām, sāka gribēties jau ēst, un šeit, Žiguros, mūs sagaidīja ar siltu boršču, kas bija pašā laikā." Žiguru Kultūras nama krievu dziesmu ansambļa "Ivuški" vadītāja, pasākuma organizētāja, vadītāja Svetlana Romāne stāstīja, ka viņu visvairāk savijņoja pateicības vārdi, ko saņēma pēc pasākuma gan no skatītājiem, gan viesiem. Pēc pasākuma gan viesu kolektīvu dalībniekiem, gan Žiguru Kultūras nama pašdarbniekiem bija balle, kurā spēlēja Medņevas tautas nama kapela "Egle".

Ritmikas un līnijdeju grupa "Punktiņi". Tā pārsteidza skatītājus ar divām jaunām, ļoti ātrām dejām.

Žigurieši un viesi bauda koncertu. Kultūras nama zāle bija pilna ar skatītājiem.

Radošās darbnīcas. Dažādi veselīgi gardumi no pilādžiem, kurus gatavojusi Valentīna Beča, – to apliecināja arī apmeklētāji.

Viesi bauda boršču. Krāslavas novada Ūdrīšu pagasta folkloras kopas "Rudzutaka" dalībnieces, kuras braukušas tālu ceļu, bija priecīgas par siltu boršču.

Prieks un lepnums par paveikto! Krelles savērtas, pilādžu mošķīši gatavi.

Saimnieces strādā. Gaļina Kokoreviča bija paspējusi uzvārt boršču, citas Žiguru Kultūras nama krievu dziesmu "Ivuški" dalībnieces palīdzēja viņai.

Demonstrē daudz balsīgo dziedāšanu un skaistos tērpus. Uzstājās Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības aģentūras "Rēzeknes Kultūras un tūrisma centrs" jauniešu krievu folkloras ansamblis "Zdravinka".

Dzied ļoti skaisti un skanīgi. Dagdas pensionāru biedrības vokālais ansamblis "Ivuški".

L.Andronovas teksts un foto

Biežāk uzdotie jautājumi notāriem

Lielās dāvanas un dāvinājuma līgumi

Ppamazām tuvojoties gada nogalei, iedzīvotāji sāk apvērt savas iespējas lielākām un mazākām dāvanām zem Ziemassvētku eglītes. Vai dāvinājuma līgumu var sastādīt paša spēkiem, vai tomēr labāk vērsties pie notāra? Vai lielās dāvanas var paņemt atpakaļ, ja dāvinātājs tomēr pārdomā? Uz šiem un citiem biežāk uzdotajiem jautājumiem atbild Latvijas zvērināti notāri.

Dāvinājuma līgums. Varbūt to sastādīt pašam?

Dāvinājums ir bezatlīdzības darījums, kas nozīmē, ka piemēram, nekustamais īpašums tiek piešķirts jaunajam īpašniekam aiz devības, bez atlīdzības. Likums neliedz, noslēdzot dāvinājuma līgumu, iztikt bez notāra palīdzības, proti, uzrakstīt līgumu un pat nostiprinājuma līgumu pašiem un pie notāra vērsties tikai, lai apliecinātu parakstus uz nostiprinājuma līguma. Tomēr arī tad, ja dāvinājuma līgums tiek slēgts starp cilvēkiem, kas savstarpēji bauda viens otra uzticību, ir tiesiskas nianšes, kuras der zināt un kuras notārs, gatavojot darījumu, pastāstīs, piemēram, par īpašuma tiesību pārejas kārtību, iespējām noteikt īpašuma tiesību aprobežojumus un tamlīdzīgi. Izvēloties dāvinājumam notariālā akta formu, līdzīgiem nebūs raīžu par līguma ierakstīšanu zemesgrāmatā, jo to visu paveiks notārs.

Latvijas zvērināta notāre LINDA EGLĪTE norāda, ka dāvinot īpašumu, normatīvie akti neparedz privātpersonu sagatavotu nostiprinājuma līguma iesniegšanu rajona (pilsētas) tiesā bez notāra vai bāriņtiesas apliecinājuma. Tas gan nenozīmē, ka gadījumā, ja pašas privātpersonas ir kompetentas sagatavot nostiprinājuma līgumu, to nevarētu iepriekš sastādīt un iesniegt notāram apliecināšanai. Pēc privātā kārtā noslēgta dāvinājuma līguma notārs sagatavos nostiprinājuma līgumu atbilstoši noslēgtā darījuma noteikumiem. Savukārt, ja darījuma dalībnieki nostiprinājuma līgumu būs sagatavojuši paši, notārs apliecinās nostiprinājuma lūdzēju

paraksta istumus un rīcībspēju, lai dokuments būtu derīgs iesniegšanai rajona (pilsētas) tiesā atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Nostiprinājuma līguma sagatavošanas procesā notārs pārliedzies par aktuālajiem ierakstiem attiecīgajās datu bāzēs, tāpēc nostiprinājuma līgumā paredzēs arī nepieciešamos nostiprinājuma lūdzēju apliecinājumus vai kādus papildu nosacījumus un apstākļus atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī uzskaitīs visus rajona (pilsētas) tiesā iesniegtos nepieciešamos dokumentus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Vai dāvanu var paņemt atpakaļ un lauzt dāvinājuma līgumu?

Atcelt noslēgtu dāvinājuma līgumu var, abām pusēm labprātīgi vienojoties un parakstot dāvinājuma līguma atcēlēju līgumu, apstiprina Latvijas zvērināta notāre AGITA MACIJEVSKA. Dāvinājuma līgumu var atsaukt, ceļot prasību tiesā, ja par pamatu tam ir apdāvinātā rupja nepateicība un līgumu nav iespējams atcelt, savstarpēji labprātīgi vienojoties (attiecas uz pilngadīgām personām). Par apdāvinātā nepateicību atzīstami dāvinātāja rupji apvainojumi vārdos vai darbos, viņam tieši nodarīts svarīgs mantisks zaudējums un viņa dzīvības apdraudējums, kā arī viņa atstāšana bezpalīdzības stāvoklī, ja bijis iespējams viņam palīdzēt (Latvijas Republikas Civillikuma 1919. pants).

Kā apdāvināto var ietekmēt neatraidāmie mantinieki?

Latvijas zvērināta notāre LINDA EGLĪTE norāda, ka neatņemamās daļas tiesīgie (iepriekš normatīvajos aktos saukti arī par neatraidāmajiem mantiniekiem) ir laulātais un lejupejie, bet, ja nav lejupejo, tad laulātais un tuvākās pakāpes augšupējie. Civillikuma 1922. pantā ir noteikts: ja dāvinājums izdarīts tādā apmērā, ka dāvinātāja neatņemamās daļas

tiesīgajiem neatliek pat viņu neatņemamās daļas, tad viņi var prasīt no apdāvinātā, lai izdod viņiem šīs daļas. Neatņemamās daļas tiesīgajiem ir tikai prasījuma tiesība uz neatņemamās daļas izdošanu naudā. Tas nozīmē, ka neatņemamās daļas tiesīgie var prasīt kompensēt neatņemamo daļu naudā, ko nosaka, aprēķinot neatņemamo daļu, jo normatīvajos aktos ir precīzi noteikta kārtība, kādā tiek aprēķināta neatņemamā daļa – tā ir puse no tās mantojuma daļas vērtības, kādu neatņemamās daļas tiesīgais mantotu pēc likuma. Tātad pat neatņemamās daļas izdališanas gadījumā naudā izmaksājamā maksimālā daļa būtu puse no dāvinājumā saņemtā īpašuma vērtības, ņemot vērā, cik neatņemamās daļas tiesīgo pieprasa savas daļas.

Jāņem vērā, ka, aprēķinot neatņemamo daļu, par pamatu jāņem dāvinātāja mantas stāvoklis dāvināšanas laikā. Ja šī manta vēlāk pavairojusies, jāievēro tiklab šis pavairojums, kā arī tas, kas neatņemamās daļas tiesīgajam novēlēts rīkojumā nāves gadījumam atbilstoši Civillikuma 1922. pantā minētajam.

Likstas ar kopīpašumu

Kopīpašums, piemēram, zemes gabals vai māja, kas vienlaikus pieder dažādiem īpašniekiem, var sagādāt pārbaudījumus un strīdus gan starp radniekiem, gan savstarpēji nepazīstamiem iedzīvotājiem. Par to, kādas ir izplatītākās problēmas ar kopīpašumiem un kā tās risināt, stāsta Latvijas zvērināti notāri.

Vienlīdzīga vienošanās par domājamām daļām

Kopīpašuma īpašniekiem pieder īpašuma daļas, kas nav atsevišķi nošķirtas – abstraktas domājamās daļas. Ja kopīpašumam ir vairāki īpašnieki, nereti izceļas strīdi par vienlīdzīgu tā sadali. Zvērināta notāre SANDRA ROMĀNE skaidro, kā vienoties, kam piederēs attiecīgais zemes gabals vai ēkas, ja, piemēram, ir mantota māja un visi īpašnieki ir ieinteresēti tur dzīvot.

Civillikuma 1068. pants paredz, ka rīkoties ar kopīpašuma priekšmetu kā visumā, tā arī noteiktās atsevišķās daļās drīkst tikai ar visu kopīpašnieku piekrišanu. Ja kāds no kopīpašniekiem rīkojas atsevišķi, šī rīcība nav spēkā. Ja kopīpašnieki vēlas kopīpašumu sadalīt, pie zvērināta notāra ir iespējams noslēgt vai nu reālās sadales līgumu (uz pašvaldības lēmuma pamata), vai kopīpašuma lietošanas kārtības līgumu. Ja kopīpašnieki nevar vienoties un ir strīds par to, kas kuram piederēs un ko kurš lietos, jāvērsas ar prasību tiesā. Civillikuma 1074. pants nosaka, ka nevienu kopīpašnieku nevar piespiest palikt kopīpašumā un katrs kopīpašnieks var katrā laikā prasīt dališanu.

Kopīpašuma attiecību izbeigšana

Gadījumā, ja bērni manto kopīgu īpašumu, taču nespēj vienoties par tā apsaimniekošanu, rodas ķildas, kas atrisināmas, tikai izbeidzot kopīpašuma attiecības. Taču kā to paveikt, ja, piemēram, viena puse to nevēlas? Situācijas risinājumu sniedz zvērināta notāre LINDA EGLĪTE.

Atbilstoši Civillikuma 1072. pantam katra kopīpašnieka domājamā daļa kopējā lietā pieder vienīgi viņam. Īpašnieks drīkst ar īpašumu rīkoties, ja vien šī rīcība līdz ar to neattiecas uz pārējo kopīpašnieku daļām. Uz šā pamata katram kopīpašniekam ir tiesības viņam piederošo kopējās lietas daļu arī

atsavināt vai iekļāt. Līdz ar to kopīpašniekam ir tiesība pēc saviem ieskatiem rīkoties ar savu īpašuma daļu, t. sk. uzdāvināt, mainīt vai pārdot to jebkurai trešajai personai, un citu kopīpašnieku piekrišana tam nav nepieciešama. Citi kopīpašnieki nevar aizliegt rīkoties ar personas individuālo domājamo daļu.

Pārdošanas gadījumā citiem kopīpašniekiem ir piedāvājamas pirmpirkuma tiesības uz pārdodamo īpašuma daļu. To paredz arī Civillikuma 1073. pants: Ja kāds nekustama īpašuma kopīpašnieks atsavina savu daļu personai, kura nav kopīpašnieks, tad pārējiem kopīpašniekiem divu mēnešu laikā, skaitot no pirkuma līguma noraksta saņemšanas, pieder pirmpirkuma tiesības. Gadījumos, kad pirmpirkuma tiesības nav bijis iespējams izlietot atsavinātāja vainas dēļ, – izpirkuma tiesības.

Ja kopīpašums ir, piemēram, dzīvoklis, māja, zeme, raugoties pēc dalāmā priekšmeta īpašībām un lietas apstākļiem, viens no kopīpašuma izbeigšanas veidiem, ja to atļauj normatīvie akti, ir arī kopīpašuma reāla sadale. Tas nozīmē, ka kopīpašuma sadales rezultātā katram kopīpašniekam piederētu reāls atsevišķs nekustamais īpašums ar atsevišķu adresi un kadastra numuru.

Civillikuma 1074. pants nosaka, ka nevienu kopīpašnieku nevar piespiest palikt kopīpašumā, ja vien tā nodibināšanas noteikumi nerunā tam pretim. Turpretim katrs kopīpašnieks var katrā laikā prasīt dališanu. Gadījumā, ja nu tomēr neizdodas ar citiem kopīpašniekiem labprātīgi vienoties par kopīpašuma turpmāku apsaimniekošanu, pārvaldišanu, atsavināšanu vai dališanu, jebkuram kopīpašniekam ir tiesības

vērsties tiesā, ceļot attiecīgu prasību par kopīpašuma izbeigšanu, kā rezultātā tiesa, raugoties pēc dalāmā priekšmeta īpašībām un lietas apstākļiem, atbilstoši likumā noteiktajam:

□ piespriedis katram no kopīpašniekiem reālas daļas, uzliedzot, kad vajadzīgs, viena daļai zināmus servitūtus par labu otra daļai;

□ atdos visu lietu vai daļu vienam kopīpašniekiem ar pienākumu atlīdzināt daļu naudā;

□ noteiks lietu vai daļu pārdot;

□ izšķirs jautājumu ar lozi, it īpaši tad, kad jāizšķir, kuram no kopīpašniekiem paturēt sev pašu lietu vai daļu un kurš no viņiem apmierināms ar naudā;

□ noteiks sadalīt dzīvokļu īpašumos nekustamo īpašumu, kurā ietilpst ēka ar dzīvojamām telpām.

Tiesa var noteikt arī citu kopīpašuma sadales veidu, ja tas vairāk atbilst kopīpašnieku interesēm vai ir citādi piemērotāks, raugoties pēc lietas apstākļiem.

Atteikšanās sadarboties

Kā norāda zvērināta notāre SANDRA ROMĀNE, diezgan bieži iedzīvotāji vērsas ar jautājumu, – ko iesākt, ja citi kopīpašnieki neiesaistās lēmuma pieņemšanā un īpašuma apsaimniekošanā. Situācija, kad, piemēram, mantinieks ir pieteicies uz savu mantojuma daļu un tālāk neliekas ne zinīs, pārējiem mantiniekiem ir diezgan sarežģīta un apgrūtināta. Arī šādā gadījumā vienošanās, visticamāk, būs jārisina tiesā prasības kārtībā. Viens no risinājumiem ir aicināt pārējos mantiniekus prasīt tiesai izbeigt kopīpašumu, izpērkot kopīpašuma daļu par tirgus vērtību.

Pērk

SIA "Kauzers", mežizstrādes uzņēmums ar 25 gadu pieredzi, pērk ipašumus ar mežu vai cirsmas. Tālr. 25674659.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

Z.s "Strautiņi" iepērk mājlopus.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

Craftwood pērk meža ipašumus, cena no 1500-10000 EUR/ha. Tālr. 26360308.

Pārdod

Pārdod 3-istabu dzīvokli Balvos. Tālr. 29284664.

Skaldīta malka. Cena 37 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod lopbarībai: runkuļus, cukurbietes, burkānus, kartupeļus, graudus. Ar piegādi. Tālr. 25442582.

Dažādi

7. – 8.decembrī organizē braucienu uz TALLINU – Ziemassvētku noskaņās. Tālr. 29107268.

Atrasta INGAS IGNATES bankas karte stāvlaukumā pie "Labais". Interesēties redakcijā.

SIA ANITA AB
AICINAM: MOTORZĀGA OPERATORUS/ BRIGĀDES AR PIEREDZI
OBJEKTI: Latgale, Vidzeme
KONTAKTI:
Tel. 2860044, e-pasts: info@anitaab.lv

Darba piedāvājumi

Skolas ēdnīcā **Daily**, Balvu Valsts ģimnāzijā, Dārza ielā 2, Balvos;
 skolas ēdnīcā **Daily**, Balvu Profesionālajā un vispārizglītojošā vidusskolā, Vidzemes ielā 26, Balvos. Darba laiks: 7.00 – 16.00.

Darbs pavāra palīgam

Pienākumi:
 piedevu gatavošana;
 darbs pie brokastīm un sagatavēm;
 tīrības un kārtības uzturēšana darba vietā.

Piedāvājam:
 stabilu darba vietu, sociālās garantijas;
 algas likmi no 5 EUR/h (bruto);
 izaugsmes iespējas;
 bezmaksas pusdienas darba vietā;
 veselības apdrošināšanas polise pēc pārbaudes laika;
 mācību, saliedēšanas un atpūtas pasākumus ar kolēģiem.

Darbs pavāram

Prasības:
 darba pieredze pavāra amatā;
 prasme strādāt ar tehnoloģiskajām kartēm;
 prasmes un zināšanas sava darba organizēšanā atbilstoši ēdienkartei un apjomam;
 higiēnas un sanitāro normu ievērošana;
 pozitīva un atbildīga attieksme pret veicamo darbu.

Pienākumi:
 ēdienu gatavošana atbilstoši ēdienkartei un apjomam;
 darbs pie sagatavēm;
 tīrības un kārtības uzturēšana savā darba vietā;
 pasūtāmo produktu saraksta veidošana.

Piedāvājam:
 algas likme no 5,20 EUR/h (bruto);
 sociālās garantijas;
 atsaucīgu kolektīvu un vadību;
 izaugsmes iespējas;
 bezmaksas ēdināšanu darba vietā;
 veselības apdrošināšana pēc nostrādātiem trīs mēnešiem.

Darbs virtuves strādniekam

Darbs tikai darba dienās. Nedēļas nogales, svētku dienas vienmēr brīvas.

Pienākumi:
 trauku mazgāšana gan ar mašīnu, gan rokām;
 palīdzēt pavāram;
 grīdas mazgāšana;
 tīrības un kārtības uzturēšana darba vietā;
 vienkārši palīgdarbi virtuvē.

Piedāvājam:
 stabilu darba vietu;
 algas likme 4,80 EUR/h (bruto);
 sociālās garantijas;
 ēdināšana darba vietā;
 veselības apdrošināšanas polise uzreiz pēc pārbaudes laika.

Prasības:
 vēlme strādāt;
 tīrības un kārtības mīlestība;
 vēlme un spēja strādāt komandā.

Lai pieteiktos vakancei, lūdzu sūtīt CV uz e-pastu vai zvanīt uz norādīto tālruna numuru darba dienās 9.00 – 17.00.
Kontakti: vakances@balticrest.com. Telefons: 25449600.
SIA Baltic Restaurants Latvia Reģistrācijas numurs: 40003556833
Juridiskā adrese: Elizabetes iela 20, Rīga.

Pateicība

Pārtrūka dzīve kā gājputna dziesma,
Sirdīs šīs dziesmas atbalss vēl ilgi sāpēs...

Mūsu sirsnīga pateicība radiem, draugiem, kaimiņiem, darbu kolēģiem, klasesbiedriem, visiem, kuri izteica līdzjūtību, sniedza atbalstu un bija kopā ar mums, pavadot mīlo māmiņu, omīti un vecvecmāmiņu

MARIJU TUČU mūžības ceļā.

Liels paldies par sirsnību un atbalstu prāvestam O.Misjūnam, psalmu dziedātājam: Emilijai, Zanei, Nellijai, Birutai, ansamblim "Sonāte", jauktajam korim "Vārpa", Dz.Sprudzānei un "Senda Dz" kolektīvam, apbedīšanas firmai "Ritums", "Orhidejas" darbiniecēm, Lazdukalna pagasta komunālās saimniecības un saieta nama darbiniekiem.
BĒRNU UN MAZBĒRNU ĢIMENES

Līdzjūtības

*Kā brīnumsvecīte es izdzisišu,
Kad pieskāries būs likteņpirksts,
Bet ļoti gribas, lai aiz manis paliek
Kaut viena tumsai neatdota dzirksts.
Lai paliek ābele, ko iestādīju,
Un vārds, ko kādam teicu mierinot,
Lai godīgs darbs bez skaļuma ir
vainags
Pie zemes vārtiem, ko man līdzi dot.
(K.Apškrūma)*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību un atvadu brīdi esam kopā ar **meitu Ingu un Raimonu, mazmeitu Loretu**, pavadot mūžības dārzos māti, mīlo omīti un vienkārši ļoti labu, izpalīdzīgu, sirsnīgu cilvēku **RUTU KIVKUCĀNI**.
Janīna, Jolanta S., Aina G.

*Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt,
Un tavu smaidu – vienkāršu un
siltu –
Mums vajadzēs tik sirdīs saglabāt.
(G.Selga)*

Sāpju brīdi esam kopā ar **meitu un viņas ģimeni, RUTU KIVKUCĀNI** mūžībā pavadot.
Bijušie veļas mājas kolēģi: Larisa, Alla, Svetlana, Alla, Rutta

*Viss satīts nu kamolā ciešā,
Kur katrai dienai mezgls siets.
Tā pavediens tinies no dienas dienā,
Līdz mūžības sliekšnis sniegts.
(M.Jansone)*

Izsakām līdzjūtību **tuviniekiem, RUTU KIVKUCĀNI** mūžības ceļā pavadot.
SIA "Balvu Ritums" kolektīvs un Ludmila

*Tu aizej prom pa krāšņu ziedu ceļu,
Uz mūžību! Šalc priede, egle, bērzs.
Tik kādā mājā, kādā istabiņā
Gan tavas balss, gan tavu soļu
trūks.*

Izsakām patiesu līdzjūtību **Elitai Kuļšai un tuviniekiem**, pavadot brāli **VIĢĻIJU KUĻŠU** mūžības ceļā.
Ina, Linards, Lūcija Stiglovā

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas
Un tava mūža stāsts.
(J.Rūsiņš)*

Visdziļāko līdzjūtību izsakām **Ligai Rundzānei, VECMAMMU** pavadot.
Skaidrīte, Maija, Aiga

*Ilgu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji;
Lai nu viegli Zemes māte
Pārklāj smilšu paladziņu.
(Latv.t.dz.)*

Siltākie, patiesākie līdzjūtības vārdi **Solvītai Popovskai**, mīlo **VECMĀMIŅU** pavadot klusajā mūžības ceļā.
PII "Sienāzītis" kolektīvs

*Dārgā, labā, nesavtīgā sirds,
Visus mūs tavš mīlums kādreiz
skāris.*

*Nāve nevar mūs no tevis šķirt,
Staro mīlestība mūža dārzam pāri.
Šajā skumju brīdī, atvadoties no mīļās **MĀTES**, no sirds jūtam līdzī un domās esam kopā ar **Mareku Kleinu**.
Apsardzes darba kolektīvs*

Preses abonēšana 2025.gadam

Abonē Vaduguni redakcijā!

Tālr. 26161959.

	1 mēnesis	3 mēneši	6 mēneši	12 mēneši
FIZISKĀM PERSONĀM 2024.gada 12 mēnešu abonentiem	7,70	23,00	46,00	85,40

"Vaduguns" abonēšanas cenas 2025.gadam (EUR)

<p>Vaduguns INDEKSS 3004 IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV43203002982</p>	<p>REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒĶINU KONTS A.S. SEB BANKA Nr. LV21UNLA0024000467345, kods UNLALV2X <small>Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.</small></p>	<p>REKLĀMA, SLUDINĀJUMI D.Dimitrijeva T. 64507018 26161959</p>	<p>REDAKTORS E.GABRANOVŠ – T. 29360850 ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA – T. 26707934; A.SOCKA – T. 29378903; I.TUŠINSKA – T. 27145837; A.LOČMELIS – T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA – T. 25908200 ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ – T. 27870730 Tālrunis-autoatbildētājs – 64520961</p>	<p>e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājaslapa: vaduguns.lv Datorsalikums- SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS Iespīests SIA "Poligrāfijas grupa Mūkusalā", Rīgā, Mūkusalas 15A Tirāža – 2025</p>
---	---	---	--	---